

Thirtieth Annual Hausman/Stern Kinus Teshuva Lecture

הנעלבים ואים עולבים Renunciation and Repentance

Rabbi Dr. David Horwitz
Rosh Yeshiva
The Rabbi David Lifshitz Chair in Talmud

Tuesday, September 30, 2014
ז תשרי תשע"ה
Yeshiva University, Wilf Campus | 9 p.m.
The Jacob and Driezel Glueck Center for Jewish Study

ישיבת רבנו יצחק אלחנן
Rabbi Isaac Elchanan Theological Seminary
An Affiliate of Yeshiva University

בראונה פרק שני יומא

בג.

שְׁתִים כונדיא את כבב
" לְפָנֵי זו מִמְּנָה
וְמוֹעֵד דֶּבֶלֶם נָבָר וְכַלְבָּת
כְּלָנוּ וְלִמְדָתוֹן:
נִקְרְמָנוּ צְקוֹתָם כְּמַפְטָחָם

זהו, מושג אחד נזכר וככל דל' פון זיין נזכר
שהוא נזכר וומר בנהר אותו תלמיד חכם
והבהיר: "לא תקום ולא תבור ההורא במגן
הווע דרבנן" דרבנן אין נקמה ואיזו
היא נטורה נקמה אמר לו השאלני מלך
אמר לו לאו לחר אמר לו והוא השאלני
קדושים אמר לו אני משאילך ברך שלא
השאלתי זו והוא נקמה: איזו היא וטירה
אל השאלני קדושים: אמר לה לא לטרור
אל השאלני והולך אמר לו הילך אני
במוחך שלא השאלני זו והוא נטורה
זערוא דרבנא לא זהה תנייא^ט געלבן
וAIN עלבן שומען חרטמן ואין משבין
עישן מאורתה ושמחוין בייסרין עליין הכתוב
אומר ז ואוחבי בצעת המשם בנווות
לועלם ונקייט לה בלביה^ט והאמיר רבא
ככל המעביר על מוחתו מעבירין לו על
כל פשעיו דמפניו ליה ומפניו: מההן
טבניאן אתה או שטים וכיר: השטא שטים
טבניאן אתה מביעא אמר רבי חסידא לא
קשייא כאן בבריא בגין בחוליה^ט ותנייא
קשייא מטייאן שטים אין מטייאן בטה
דברים אמרם בבריא אבל בתלה אפללו
שטים מטייאן^ט וזה ייחידי טבניאן שטים
וAIN מונין להן אלא אחת ואין מונין לו^ט אלא
אתה ותנייא אין מטייאן לא שליש^ט ולא
גולד^ט מפני רוכאים ואם הרזיא שלש מונין
לו נדל אין מונין לו ולא עוד [אלא] שלקה
מן המכונה בפקען מאי מונין לו נמי אתה
מאי פקיע אמר רב מדרא מאן מדרא אמר
רב פפא כפרקא רפכיע רפכיק רישא אמר
אבי מריש הוה אמריא הא^ט דרבנן בן בכאי
ממושה על הפקע אמריא חתילרא כדרנן
ימבלא מכונט הכתנים ומתרמיינען מון הי
טפקיין וברון הוו מדליךן בון שטמעניא
לאה תנייא ולא עוד אלא שלקה מן המכונה
בקעק אמריא מא פקיע טרא:^ט מעשה
ביבש: תזר^ט מעשה בשני בגדים שהוו
קדם אוד מון לחיך ארבע אמות של חיזו
רבי צדוק על מעלה האולם ואמר אהוינו
אומיר ז כי מצא חלל באורתה וצאו וקנץ
ענella ערופה על העיר או על העורות געו
ל תינק ומצא בשווא סכך למליך שקה שעדים
פר ולא טבאה סכך למליך שקה שעדים
סם ז וכן הוא אומר ז גם דם נקי שף מושה
וירושלים פה לפה כי מעשה קרים אלימה
בוחות דמים לא חקינו פיסא אנטבה גטל
קרים וכובין רתקינו פיסא ארבע אמות
דשיפכו דמים קרים ומעיקרא סבור אל
זה תקינו רבנן פיסא עמד רבי צדוק על
אומר זי מצא חלל באורתה אין על מי לה
ערופה היא זותנייא עשרה דברים נאכ

ששאיינו נתקם. נקומו: ונטר. מינכם כה
הזהרלANTI זה דיא נטיר. סטאנר זמ
דרגיקיט בלייביג. והם נטן מהר לנווקו

הסודות: דומינווּת, נג'קָה מילְיאָה
ונכטומו וכתומלְלָה מהם ייְהָה
פִּרְמַרְקָה מֵהָזֶה. נִמְלָאָה
שְׁלֹמֹן יְצָקָן מֵהָלְךָ כִּי
הַלְּבָב שְׁכָנָן לוֹ וַיְצָקָן (א) נִמְלָאָה:
אֲלֹא כֵּן. מִן מְנוּמָה מֵלֵךְ מְהֻדָּה:
אָנָּה זְדֹנָה. מִן מְנוּמָה מֵלֵךְ מְהֻדָּה:
וְלֹא נִמְלָאָה. מִן מְנוּמָה מֵלֵךְ מְהֻדָּה:
וְזַדְאָה שְׁלֹמֹן גָּדוֹן גָּדוֹן גָּדוֹן.
לְפִי כְּהָלֵל יְגַע צְלָטָה מֵלֵךְ מְהֻדָּה
סְלָמָן יְגַע נְדָל לְגַדְעָם וְמוֹה: נְדוֹל,
לְפִי כְּהָלֵל נְדָל מְהֻדָּה מְהֻדָּה:
מְלָלָה מְוִילְיאָה מְהֻדָּה מְהֻדָּה: הַכְּבוֹנָה
בְּפִיכְרָה כְּמַמְשָׂה עַל רַקְעָתָם
כְּמַמְקָמוֹת: שְׁלִישָׁה. מִגְּנָבָה לְלִשְׁתָּה
תוֹלְלָה סְלָטָה מוֹזָן לוֹ קָה מְלָאָה
דְּמָעָם: פְּרוֹכָה
טוֹם לְפּוּמָם: דְּפִיקָה וִרְישָׁה. נִקְּרָה
קְרָיוֹת פְּקָעוֹת אַלְמָגָה תְּכָבָה גְּרָזָה
כְּסָלָר יְנָשָׁה מְלָקָות לוֹלֵג מְפַקְמָקָה:
גְּלָלָה נְלִוָּתָה דָּקָת כְּדִי גִּינְזָבָה
כִּי הַסּוּס יְמָר וְקִימָט לוֹן פִּיסְקָה
וּמְדָקָס כִּי מְגַנְּלָי מְכַנְּמִי הַכְּבָשָׁה
מְפַקְמָקָן בְּלָעָה (פָּרָה גָּתָה): דְּתָן,
גְּמַסְפָּסָה סְקָלָת (פָּרָה גָּתָה): (ב)
בְּבָאָה. טָהָרָה: הַזְּבָחָה
לְפִתְחוֹת פְּמִילָם לְפִתְחוֹת כִּי הַכְּוֹמָכָה
כְּבָבָה: נְגָדָה. לְמַעַתָּה מְלָקָות: גַּעַל
מְלָקָתָה דָּאָלָה. נְגָרָה כְּבָבָה: הַלְּוָמָתָה
הַרְכָּה נְסָס כִּי הַוּרָזָם כְּמוֹ חַמְצָה
כְּפֶר יוֹמָקָן גָּנוּזָן מְלָלָתָה
הַלְּהָלָם נְגָרָה כְּבָבָה מְלָלָתָה כִּי נְמַלְעָה
כְּמַפְתָּחָה: נִילְיָה הַבָּאָה. מְלָלָמָה
מְלָקָתָה מְנִיצָּאתָס נְגָרָה זוֹ מְן
הַסְּכָסָה תְּמִילָה מְוֹרָה: נְצָה. מְקָה:
הַרְיָה הַאָהָרָה תְּרַחְתָּכָם. מִיְמָוָה מְכָרָה
מְלָלָתָה: אַרְבָּע אַפְּתָה מְאָה
בְּדָתָרוֹתָה. נְגָרָה זְפִיסָה
דְּמָים: נְשָׂרָה וּבְרִיהָ. נְגָכָה קְמָלָה
חַפְּרָה נְגָרָה זְרִירָה. נְגָרָה זְרִירָה:
שְׁהָדוֹ שְׁנִינָה שְׁוֹן וּרְצִין וּעְוֹד
שְׁנִינָה שְׁוֹן וּרְצִין וּוּלְעָן בְּבָשָׁר
נְפָלָ סְכָן תְּהָקָעָה לוֹ בְּלָבָוּ עַמְּ
בֵּית יְשָׁאָל שְׁמָעוֹ הַדִּיר הַוָּא
וְשְׁופְטָקָ אָנוּ עַל מֵי לְהַבְיאָה
כָּל הָעָם בְּבָבִיהָ כָּא אֲבִיו
הַזָּה אָפְרָחָבָם וּוּדְרָן בְּנֵי מִפְּ
מְדָרָה כְּלָם יוֹתָר מְשִׁפְכָהָה הַ
[הַרְבָּה בָּאָרָה] עד אֲשֶׁר מָלָא
דְּשָׁפָכָה דְּמִים הַשְׁתָּא אֲשֶׁר
הַקִּינוֹ אַלְאָ דְּנַשְּׁבָרָה הַגְּלוּ
מְאָה עַבְדָּתִיּוֹן אַלְאָ לְעוּלָה
אָפִילָה כְּמִלְאָה אָתוֹ לְדִי סְ
בֵּית יְשָׁאָל שְׁמָעוֹ הַדִּיר הַוָּא
וּיְוּרְשָׁלָם בְּתַחְתָּיו עַגְלָה

ה) דמות פה: גיטין ט-ט
ג) נקבת מה: ר' ירמיה
ה) מלך פה, כו' [א-]
ח' ירמיהו, כו' [ב-]
ו' ירמיהו, כו' [ג-]

פָּלָג יְהוָה עַד כָּנָעָן
יְהוָה נִזְבֵּן וְיָדָיו
מִצְרָיִם וְאֶתְמָמָן
וְכָנָן וְאֶתְמָמָן
סְלֵל הַמִּזְרָחָן אֶתְמָמָן
פָּלָג יְהוָה עַד כָּנָעָן
יְהוָה נִזְבֵּן וְיָדָיו
מִצְרָיִם וְאֶתְמָמָן
וְכָנָן וְאֶתְמָמָן
סְלֵל הַמִּזְרָחָן אֶתְמָמָן

הנחות הבז"

(ג) ר' זעיר ד' ר' הדרת
ו' ר' נבכ'ה י' ר' נבכ'ה
יב' ל' נבכ'ה
ר' מילא' כ' נבכ'ה
כ' נבכ'ה נבכ'ה ד'
ט' נבכ'ה ר' ר' נבכ'ה
ע' נבכ'ה ס' נבכ'ה
כ' נבכ'ה ד' ט' מ' נבכ'ה
כ' נבכ'ה כ' נבכ'ה
ה' נבכ'ה כ' מ' נבכ'ה
ו' נבכ'ה כ' מ' נבכ'ה

זגחות מד"ב תטבות

וְנִבְרָא וְכֵן תַּהֲיוּ אֶתְכֶם
וְתֵצֵא רֹת נֶקֶדְךָ וְכֵן, רְנִינָה
כִּי מְאֻמָּנָה לְמַמְלָא

תודה אוד הצלט
אל חקם ולא רשות
את נני גאנץ צ'אכבר
העניש מאן זיין?

וְכִי יָבֹא כֵל אַזְקָדָן
וְמִזְקָדָן בְּנֵי
וְמִזְקָדָן בְּנֵי
וְמִזְקָדָן בְּנֵי

ס ב יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
בָּרוּךְ הוּא שֶׁבָּרַךְ
נָא כִּי־בְּרָכוּת
לֹא נָעַט כָּל־

רְבָבָה: גַּגְגָה
וְקָדָם וְקָדָם
אֲלֵי-
מִזְרָחָה כְּבָבָר
אֶלְעָלָה:

27000

לְקֹדֶשׁ רַבָּה

סָלִים בְּנֵגֶג יְהוָה בְּמִרְאַת

וְתַקְרִיב מִלְמָדָת עֵדוּת
כִּי וְשַׁבַּב צָאוֹת
לְפָנָים כְּמַה שֶׁ וְיָמָן
מְאֹל וְזַקְרָבָת

בבג'אייר. סמל נעל מטה
ומגד ציקוק טם מונע
מלן ואמר ק' מנא
כאנט' פ' צאנט' נטענער זיין

וְעַמְקָם אֶלְגָּם
בְּאַתְּנִי
וְעַמְקָם אֶלְגָּם
בְּאַתְּנִי

[כדבקר] ונד צח ב
יראץ. סטצ'ו קיטט
השיבת לישון יאטט
טאנט פקט פאלט זע גאנט

וְזַהֲדֵךְ לֹא
לִפְנֵי יְהָדָה וְלִפְנֵי
וְלִפְנֵי נָבְרִירָה כְּתָנָה
כְּתָנָה וְלֹא כְּנָמָן
מִלְתָא מִלְתָא כְּסָקָם וְלֹא
שְׁבָע בְּצָאתָה דְּשָׂבָע
בְּסָבָד פְּרָגָבָתָה וְבָגָע
מִגְּדוֹלָה וְמִגְּדוֹלָה וְכַא
וְכַא

בראשית א בראשית

וְלֹמְזָעֲדִים וְלִימָם וּשְׁנָים: ט וְהַיּ
לְמָאוֹרֶת בָּרְקֵיעַ הַשְׁמִים לְהָאֵר
עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־בָּן: ט וַיַּעֲשֵׂה אֱלֹהִים
אֶת־שְׁנִי הַמְּאוֹרֶת הַגָּדוֹלִים אֶת־
הַמְּאוֹרֶת הַגָּדוֹלֶת לְמִמְשְׁלַת הַיּוֹם וְאֶת־
הַמְּאוֹרֶת הַקְּטָן לְמִמְשְׁלַת הַלִּילָה
וְאֶת הַפּוֹכֶבֶים: י וַיַּתֵּן אֲתָם אֱלֹהִים
בָּרְקֵיעַ הַשְׁמִים לְהָאֵר עַל־הָאָרֶץ:
וְלִמְשָׁל בַּיּוֹם וּבַלִּילָה וְלַהֲבִיל בֵּין

בית יהודא

הנני בפקדך (קדשו) נאכריםם הייטב אן דן זונן עאך אפאל
צ' גוינ פון בלט טה ווי ראמס קריינדריגט יאהר, גאר דיא
זונן גיטט און, אבעער די לבקה גיטט און, דר זאהר פון
סקטרנה ווילר ה"מ לכי מליס פיתחטעס ככתר מהל:
די לבקה און ערער דרוי הונגערטס פיר אונט פוקציג טען, די
ויאת הוכבבים. על ידי טמיינט חת להלכה (כ"ר
פעם ב') נסנא ניגלן מליכן הכרדוון: (טו) והוא למאורות
העד והות יסתכו טיהרו ו למלנס: (ס"ז) המאורות
הנדולים. טויס נברלו ? וויתרעה גאנטען להלכה על
ויאת הוכבבים. על ידי טמיינט חת להלכה (כ"ר
לעללו) נאך ראמס זעלען די זונן מיט דיא לבקה בעידן זי זונן
זונן מיט דיא לבקה בעידן זי זונן בעישאן. פירע בראוט (וונחטעה
רשוי וויתר גנעראו) עונן די לבקה גאנער ערער גוינארין (יעי ש' סדרה זי זונן בעישאן
ולגנער) נאכרים איזו די לבקה גאנער ערער גוינארין (יעי ש' סדרה זי זונן בעישאן
הקט גיאנט פאר הקביה צעריא קלכים קענען גיט פין צפאנט פיט איזין קרוין, זונן איזין פיך פראנט די קרוין אויף זין
קאמ גויט גד אונדרער פיך אן אקרזין אונט פען זונט קיין פאלה גיט זונן צניאויא פלקיט פען זונט פיגען
לראם איזו איזין פוך נויל נס איזו דיא זעלט בקייע קרוין, איזו דיא זונן מיט די לבקה גאנער ערער גוינארין איזו זונט
זונט פען וויסט זונע זט איזו פאנט אונט פיגען זונע זט איזו פאנט, פען זונט ציביג פיגען זט איזו פאנט
גאנדר באכט. זויא איזו קאנטן ביריע האבן איזין קרוין, לריבר קט הקביה קעלענער געמאקט די ליבטיניקיטס פון די לבקה
ויאת בטוקיטס. די שערין לאין אויך לייקטן כי נאכט, נאכט דריש עלי' קדי שאמע און הלבקט גויל הקביה הקט

הנוראים הטעים נאטו בשאנן די צווני ברוסע ליבטן דס אינו דיא זען דרייסט אונז עטערט מיט פינפ אונז זעכאניג מאן [פי' תט']
היסט איזאר : (טו) והי אונז זיין אעלן זיין לאירועין צז
לייקטען גראט השטים איזנדעם פרשכרייטונג פונדערעם
הייסל להאייר על הארץ צז לייקטען אוף דר ערדר [פי' תט']
זוניה בו איז אונז גנוואן : (טו) גישאלדים אט שני האמוראות
הנוראים הטעים נאטו בשאנן די צווני ברוסע ליבטן [פי' תט']
את הסטור הנוראי דרייסט אונז זען דרייסט אונז זען דיא זען

ספר הריש שיריבת ראמ אוף אין טאוביל אונט ליקט איטס אין ווינצע איזרכו
ארזין אונט באקטו זידר קען אטפייל בענטשין צו נאקט זונגע, אונט
או גזין אוילט נווארן יוניגין יאָר נווערט ער דער זונען אונט גזען
קעטטען פט קען אונט גענטס נויען גזען טיענבר ער נויעט, אונט גזען
פַּעֲבָעֵשׂ צְדָה אָנוֹן צְדָה, אָנוֹן לְסֻכָּךְ רַשׁ וּן פַּעֲמָשָׁלָא אָנוֹן זִקְּעָד
פַּגְּבָעֵט דִּי דְּבָרִי וּן דִּיְקָוֶן מְהַלְּאָגָּעָן אָנוֹן אָגָּעָן דִּי גְּנוּיָא
ערדה ב'

וילומגין ולממן בהזון
יזטן ושיגן : ט ויהונ
לנהודין ברקיעא דשמייא
לאנחרא על ארא ואהוה
כון : ט ועובד יי' ית תרין
נהורייא רבבייא ית
נהזרא רבא למשפט
ביממא וית נהזרא עירא
למשפט בליליא וית
פוכביה ; יי' ויתהן יתהן
יי' ברקיעא דשמייא
לאנחרא על ארא :
יה ולמשפט ביממא
ובלייליא ולאפרsha בין
הולדות אחרן

רשות
פעס' למככ גנגלן מהלclin כההdon
ה טוד וולט יסמסו טולירו ו' למונ
הגדורלים . סוסים נברלו ?
סקפרנה ואמרה ה"ג לאני מלcis
ואת הבוכבים . על ידי פמי
לעלוטן נאך זאמズ געעלין די זאגן סיט
רישי ושייט גבראיו עטונ די זונן מיט
זילבגרה נאכדרעם איז די לְבָבָה קָרְעַנְתָּ
הט ניאאנט פאר הדקבה צויניא קלט
קאמ גויטס גרא איגערער פלה און אקטר
לראם איזין פלה נוילס איז ריאן
טומט פון וויסטן וווען סם איז פאנט
קאר באקט . וויא איזו גאנגען ביערע
ויאת זילבגרה . די שטערין נאלין א
דעת זקנים מבעל
(ט) את שי' המאות ונודלים . ט'
נדול מהביו דרכיב את המאור גנדול
נבראו שיין בגולה וקורנה הלבנה
בגוזלט לפי שטע הרותן ולא השיב
ווארים עלכין שמעים הרותם ואין טש
אהבבו בכאי השמש בגבורץ . כב
הшиб וגונגל עי' כן . גם בויזר ע
זוקפין צוות הלבנה . וויט' ראה הש
טשטט אעד השטש ולנטווע ער' עט

דָּנִיאֵל הַנְּבָרָעֵת מִטְפִינָה אֲנוֹ
סִיחָמֶת אֲיָאָר : (טו) וְהִי אָבוֹן זְיוֹאָן
לְיִכְטָן בְּגַעַת הַפְּצִים אַיְוָן דְּעַסְפָּר
הַיְּסָל לְחַיְיר עַל הָאָרֶץ צַו לְיִכְטָן
זְיוֹה בָו אַיְן אָזָו גְּנוֹאָרָן : (טז) וַיַּשְׁ
הַגְּרוּלִים הַט נָאָת בְּשַׁאֲפָן דִי צְנוּיָה
אָתְהַפְּאָר הַגְּרוּל רַיָּא גְּרוֹסָע לְיִוָּ

שְׁרִירַתּוֹ רָם אֶזְעֵץ אַיִן פָּאָבֵל אֲגֵל לְיִצְחָק
אַרְיָין אָגֵבָתּוֹ וַיַּדְרֵךְ קָדוֹן אַמְּתִיל בָּעֵד
זָהָבָן אִיזְרָאֵל גְּנוּאָן וַיַּכְבִּיבָּגֵד נָזָר בָּנָן
בָּנָן

קְפָב

וַיִּקְרֹא יְתֵהֶרֶת קְדֹשִׁים

וְהַכְּנִית תְּלִיכָה תְּלִיכָה וְלֹא תְּלִיכָה אֶת־עֲמִיתֶךָ וְלֹא תְּשָׂא עַלְיוֹ חֶטָא: לֹא תְּקַבֵּל עַל דִילָה
יְהִי עַמְךָ וְאַהֲבָתָךְ לְרַעַן כִּמְזָה אֲגַן יְהָה: אֶת־חַקְמָתְךָ בְּהַמְתָךָ לֹא
תְּרַבֵּע כְּלָאִים שְׁדָךְ לֹא תְּזַרְעֵע כְּלָאִים וּבְגַד כְּלָאִים שְׁעַטְנָה לֹא יַעַלְהָ
אֲגַן יְהִי: יְתֵהֶרֶת קְדֹשִׁים שְׁעַטְנָה לֹא תְּזַרְעֵע עִירּוֹבִין, וְלֹכְשׁ עִירּוֹבִין שְׁעַטְנָה, לֹא יַפְקֵד

רש"י

(יז) ולא תשא עליו חטא, לא תלבין את פניו ברכבים*. (יח) לא תקסם, אמרו³³ לו השאילי מגלך, אמר לו: לאו, למחר אמר לו: השאילי קידומך, אמר לו: איני משאילך כדרך שלא השאלתי, וזה היא נקימה. ואיזו היא נטירה, אמר לו הא קידומך, אמר לו: לאו, למחר אמר לו: השאילי מגלה, אמר לו הא לך, איני ממותך שלא השאלתי, וזה היא נטירה, שנוטר האיבאה בלבו ע"פ שאין נוקם. ואהבת לרעך כמוך, אמר³⁴ רבי עקיבא זה כל גודול בתורה.

(יט) את קתתי תשמרו, ואלו הן: בהמתך לא תרבע כלאים וגורה. חקים אלו בזרות מלך שאין טעם לדרכו*. ובגד כלאים, למה³⁵* נאמר, לפי שנאמר: לא תלבש שעטנע, צמר ופשתים יחוּדו (דברים כג:יא), יכול לא ללבש גזי צמר ואניצי פשתן, תלמוד לומר: בגין. בגין. מנין לרבות הלבדים*, תלמוד לומר: שעטנו, דבר שהוא שוע טורי ונוז. ואומר אני נוח לשון רצבר הגמלל ושוחר זה עם זה³⁶ לחבירו, טשטייר בלען, כמו: חזין לנזוי דעתה בהונן³⁷, שאנו מפרשין לשון כמושי³⁸, פלישטר³⁹. ולשון שעטנו פירוש מנהמ⁴⁰: מוחברות צמר ופשתים.

46 תיר' שם, עריכן ס"ב. 47 ויה' שם ס"ב. 48 ויה' שם ס"ב. 49 ויה' שם ס"ב. 50 ויה' שם י"ב. 51 זכייה ב"ב רשי ורבנן. 52 מהברה מנהם, שעטנו.

על שנת חינם הרוב בית שני⁴¹. הוכח תוכית, שמא תחשדרו ראב"ע בדבר ולא היה בנו⁴², וזה טעם ולא תשא עליו חטא, כי עונש יהיה לך בעבורו⁴³.

(יח) לא תקסם ולא תטר, מפושך בדרכי חז"ל⁴⁴. ואהבת לרעך, על דעת רכבים של מלמד⁴⁵ נסף, קלמן⁴⁶ לאבנור (ש"ב ג' ל'). ועל דעתך שהוא כמשמעו שיאהב הטוב לחבירו כמו לנפשו⁴⁷. ותעט אני ה', כי אני אלה אחד ברואי אתכם.

(יט) וטעם להזכיר אחר אלה המצוות בהמתך לא תרבע כלאים, להזהיר אחר היוטן קדוש, שלא תשעה חמס לבן אדם כמוך, גם לא חששה לכהמה לשונוח מעשה ה'⁴⁸, על כן כחוב את קתתי תשמרו, לשמר כל מין שלא יתעורר מין עם מין⁴⁹. יטה' ס' ב. 45 בוגחה מתגלת האמת. 46 אם החשדרו חיטט. 47 ראה רש"י. 48 הרוט לאבנור – אבנור. כך גם באנטיקו: ואהבת רעך כמך. 49 למד הקין. תחאב את הטוב של רעך כמו לך. וכך הוא ציוויל של כמך לך. 50 ע"י הרבעת כלאים. 51 נטמן מין עם שאינו מין.

(יח) והורה "כל גודל"⁵⁰ על אלה באמרו ואהבת לרעך כמוך, טפנגו

אהוב בעד רעך⁵¹ מה שהיית אהוב בעדך אם היה מגיע למקומו. (יט) ובחיות שטכליל יראת האל יתברך היא שמירת החוקים, כי אם נטמן השומרם למען לא יחטא לו לא יהיה זה אלא שכבר הכיר גדרו ושהוא ראוי לмерות את דברו, ושכבר הכיר טבו וידע שלא תיר' שם ס"ב. 52 ראה רבנן וחוקתי.

רש"ג (יז) הוכח תוכית, אלא הוכח אותו בתוכחות.

(יח) אני ה', אני ה' אגמלך טוב.

(יט) כלאים, שני מינים. שעטנו, דבוקים ומעורבים יחד.

רשב"ם משנהו בלבד, אלא הוכח תוכיחתו על מה שעשה ומתחך בכך היה שולם. ולא תשא עליו חטא, בלבד.

(יח) לא תקסם, למול לו רעה תחת רעה. ולא תטר, אפיקול, בלבד, אלא עבר על מידותיך. ואהבת לרעך כמוך, אם רעך, אם טוב [הוא], אבל לא אם הוא רישע, כדי חביב יראה ה' שנהת רע (משל ח' ג').

(יט) בהמתך לא תרבע כלאים, לפי דרך ארץ ותשובה המתינו כשם שציווה הכתוב לכל אחד ואחד יציא פרי למיניהם במעשה זו ראה פסחים ק' ג' ב.

חווקני מה שהועה, ומתחך בכך לא תשא עליו חטא לדבר שעניינו. דבר אחר⁵²: הוכח תוכית את עמידך, אם ראת בו עדות דבר הוכיחנו אפילו ידעת בו שאינו עומד בתוכחה, אבל אם לא תוכיחנו תשא עליו חטא. עליו, בשבלו, כמו: כי עלייך הוגנו כל היום (תהילים מד כב). כי עלייך נשאחי חרפה (שם סט ח').

(יח) לא תקסם, לפי שהחימה מכbastri⁵³, אבל הקב"ה שהוא כובש את ההימנה כתיב: נוקם ה' ובעל הימנה (נהום א' ב'). ולא חטור, במוקן דבר הכתוב, אבל בשל גוף אינו זוקק למוחל לו עד שיפיטוני⁵⁴. לא תקסם, במעשה, ולא תטרו במחשבה, לא תקסם, פירוש רשי⁵⁵: אמר לו השאילי מגלה וכור ואית⁵⁶ מי שנא שאין הקב"ה מזהיר בלאו על אותו שלא ריצה על לא דבר להשאייל לחבירו כלו, ועל זה שיש לו עליו טענה גודלה שלא ריצה להשאייל חחילה הזהיר בלבד. ויל שהרראשון לא הניח להשאייל אלא מחמת צורת עין שהיא מגלה חביב עלי, ואין הקב"ה מכיריו להשאייל כלו שלא מרצונו, אבל זה שהיה משאייל לו לולי השנאה שהוא רוצה להנוקם, אם כן מחמת שנאה הוא רוצה כך, לפיכך אמר הקב"ה: תנצח האהבה שיש לך עמו את השנאה שיש לך עמו. ומתחך בכך יבא שלום בעולם. ואהבת לרעך כמוך. אם תשעה כן תאהבתו. והלמן'יך בו יתרה⁵⁷, ודוגמא: לכל חיל פרעה (שמות יד כח), לכל כליו תעשה נחשת (שם כז ג'). דבר אחר⁵⁸: איני אומר גבי: הנור הנור אחכם ואהבת לו כמוך (להלן פסוק לד').

(יט) את חוקתי תשמרו, למללה הזהיר בחוקות עריות וכאן 52 ראה בכור שוד. 53 מוכחות אותן. 54 [רומכין]. 55 בכור. 56 בכור שוד וראה רבנן. 57 שבת לא ג'. 58 יאהבת לו משפט לעשות לו כמוך כמו שאהבת רוצה שעשה הוא לא – (בצד שוד).

V

בידוש דראביד

←

אונקלוס

ה א זיה ספר תולדת אדם ביום בראש
אללים אלם בדמות אלים עשה
אתו: ב זכר ונקבה בראם ויברך
אתם ויקרא את שם אדם ביום
הברא: ג ויחי אדם שלשים ומאה
שנה וילד בדמותו בצלמו ויקרא
את שמו שט: ד ויהי ימי אדם
אחרי הOLIDו את שט שמנה מאה
שנה וילד בניים ובנות: ה ויהי כל
ימי אדם אשר חיתש מאות שנה
ושלשים שנה וימת: ס ויחי שט

ב' י

הטכניים צממו כל הcken'ה לנצחון חללים ולקרונות מלחות (ח) זה ספר חולדות אדים. וו' כיו' ספרית חולודות חדים. ומדרדי הנדקה וט רניש: ביום ברואנו'. מנייד סניות טכניילז' הוליד: (ג) של שיט וטאות שנה. ו' עד כהן קפערת חולדות אדרס) וכך איז זי ערוצוילונג'ט פון דרי פענטשין נעאם זעגן ניקארון גוינאנען (וילרץ אונרא זא רביין) קרשוט זעגן דא פיז' אוף דעם פזוק: זאג'ס בא-או. זאנט ריש'ו' פיגיר אונז'יז טענברא הוליד זר פסוק זאנט אווץ' זעם זעג'ין פאג' זומט ארכט איזו בישאפען גוינארון קאט'ש גוינארון. קיאודער: גאנט זונדרערט פיט זרוייניג זענברא. זאנט ריש'ו' פיגיר איזו ארכט גווען אונגענערט גאנט זונדרערט פיט זרוייניג זענברא. זאנט ריש'ו' (עד פאן פערשטן האקיה)

שפטין חכמים

דעת זקנים מבעליו הרווחתן
ילל דברו : (א) וה סדר תולדות אדים . שאפ"י טרגול הפס"ר
סדר ליל הקב"ה לאדים ודראשון . ובת"כ מסיק ואובנת לעצך
כברך אמר' ז' וה כל גול בתרה . פ"י אכיפה דקרא קאי ברשות אלהים
תולדות אדים גדרו יתיר . פ"ז אכיפה דקרא קאי ברשות אלהים
עשה אותו דטקרה דר"ג לא שטיגן אלא דצלך כי לחכץ
כוס כרוכ' נסוך עט תולדות הדר וכוס פס כרוכ' גדר' חילודות ויכ"י
פסס חוט וסמי' ומי' מוה טוא טר' חילודות הדר בכ' אל וכלה' יט' חילודות ויכ"י
כוס כרוכ' נסוך עט תולדות הדר וכוס פס כרוכ' גדר' חילודות ויכ"י
פירוש לתרות אלהים
אין גראפין צייר נאכן אדים ביטם הבראים אין דעם טאנ' ווס
גידהון לקליא צורופן פון דיא בעטן פון דיא בעטן אונ' ג'ענטאנ' אונ'
זוי גענ'ן באשען נאכן : (ב) ויהי אדים שלשים ומאת שנה
אונ' אדים דט גלעבטה הונדרט טיט דרייסנ' זיאר וויל'
אונ' ער הת גיבאָרן גרטהי אין זוינ' גלייבען גצלט' וויל'
זויין פאלס בקרא את טס' אונ' ער הת גרוּפַן זוינ' נאכן
שחת : (ד) ויהי אונ' זוי גענ' גווען ימי אדים אטבי חולידי
את שית דיא טען פון אדים גאה דעם או ער הת גבעאן
שחת שטחה פאות ש'ח' אקט הונדרעט זיאר וויל' גנ'יס
זונאות אונ' ער הת גיבאָרן זיהן אונ' טעטער : (ה) ויהי
אונ' זוי גענ' גווען כל' פ' אדים אל' טעג פון אדים אט'ל
ט' זונא' ער הת גיבאָרן גלעבטה הונדרט פשע פאות ושל'טס' ש'ח' ג'וין
הונדרט אונ' דרייסנ' זיאר זונא' ער איזג'ט' ארטאָרְגַּן

Rabat

7 P1Q137 '0 10,000

Hebrew Source VI

סידור אביד

Hebrew Source 8

CAN 24

ספר המצוות

אלשريעה לא מן אלמנצוץ ולא מן אלמנקול, והוא קולה ולא תגרע ממנה. ופי מואצ'ע יקולון איצ'א נמצא עובר על בל תגרע, והרי עברת על בל תגרע.

לא משכתחב ולא משבעל פה, והוא אמרו ולא תגרע ממנה¹. ובכמה מקומות אומרים בשם' עובר על בל תגרע, והרי עברת על בל תגרע.²

שטו ואלמנצוה אלכ'יאבטה³ עשרה ותילאי⁴ מאיה, אלגהי אלדי נהיגא ען שטימה⁵ אלחאכם והוא קולה אלהים לא תקלל. ואלמתעדוי עלי הדא אלגהי לוקה.

שטו והמצווה החמש עשרה ושלש מאות, האזהרה שהוזהרנו שלא לקלל את הנשיין, והוא אמרו ונשיא בערך לא חאר.⁶ ושם זה כלומר הנשיין, מניחו הכתוב על המלך אשר בידו השלטון⁷, אמר יתעללה אשר נשיא יחתא⁸. והחכמים אומרים אותו בסתם על ראש ישיבה של שבעים זקנים פקט. ובכל המשנה והתלמוד אומרים נשיאים ואבות בית דין, ונשיא ואב בית דין⁹. ועוד אמרו נשיא שmahal על כבודה כבודה מחול, מלך שmahal על כבודה אין כבודה מחול.¹⁰ ודע שהלאו הוה כולל גם את הנשיין עם המלך¹¹, לפי שענין הלאו הוה להזהר מקלל כל מי שיש בידו שלטונו¹², והוא במללה הגבוהה ביותר, בין שהיתה מעלה שלטונית או מעלה תורהית והיא הישיבה. וכך נראה מדיני מצוה זו. והעובר על לאו זה לוקה.

שין ואלמנצוה אלסאבעה¹³ עשרה ותילאי¹⁴ מאיה, אלגהי אלדי נהיגא ען שם אי שכין מן¹⁵ יישראל והוא קולה לא תקלל חרש. ואסמע מני מעני קולה חרש מה הוא, ודילך און אלנספ אדי'חרכת לאנתקאמן אלמדוי' בחשב צורה¹⁶ אלאד'ית אלמרחסהה¹⁷ פי אלכ'יאל, פלא תואל מחרכתה אלי' און תעאקב אלמדוי' בחשב צורה¹⁸ אלאד'ית אלמרחסהה פי אלכ'יאל, פאד'א עקבתה סכנת תלך אלחרכתה אלמנצוה. ואלמתעדוי עלי הדא אלגהי לוקה.

שין והמצווה השבע עשרה ושלש מאות, האזהרה שהוזהרנו שלא לקלל שום אדם מישראל, והוא אמרו לא תקלל חרש.¹⁹ ושמע ממנין ענן אמרו חרש מה הוא, והוא, באשר הנפש מתעוררת להנקט מן המזיק כפי צורת הנזק הנרשמת בדמיון²⁰, לא תחדל מהתעוררותה עד אשר תעניש את המזיק כפי צורת הנזק שנקבע בדמיון. וכאשר תענישו תשך אותה התעוררויות ותעדיר אותה הצורה ✓

שין ואלמנצוה אלסאבעה¹³ עשרה ותילאי¹⁴ מאיה, אלגהי אלדי נהיגא ען שם אי שכין מן¹⁵ יישראל והוא קולה לא תקלל חרש. ואסמע מני מעני קולה חרש מה הוא, ודילך און אלנספ אדי'חרכת לאנטקאמן אלמדוי' בחשב צורה¹⁶ אלאד'ית אלמרחסהה¹⁷ פי אלכ'יאל, פלא תואל מחרכתה אלי' און תעאקב אלמדוי' בחשב צורה¹⁸ אלאד'ית אלמרחסהה פי אלכ'יאל, פאד'א עקבתה סכנת תלך אלחרכתה אלמנצוה.

שין והמצווה השבע עשרה ושלש מאות, האזהרה שהוזהרנו שלא לקלל שום אדם מישראל, והוא אמרו לא תקלל חרש.¹⁹ ושמע ממנין ענן אמרו חרש מה הוא, והוא, באשר הנפש מתעוררת להנקט מן המזיק כפי צורת הנזק הנרשמת בדמיון²⁰, לא תחדל מהתעוררותה עד אשר תעניש את המזיק כפי צורת הנזק שנקבע בדמיון. וכאשר תענישו תשך אותה התעוררויות ותעדיר אותה הצורה ✓

86 ד, יקעונה באטלאק עלי ראס. 87 ד, אלמלבוד ואלכשנה. 88 ד, כאו כו. 89 ד, אלמת'אבטה.

תקיל". וכבר ידוע כי שם זה משוטף לה, למלאכים, לדינים, ולגבידים. ראה מו"ג ח"א פ"ב. וראה לעיל לא תעשה ס. 4 "אללאמר" הפקודה. דבריו ופקודתו אין להשיב, ואין מעל גבו לא מפקד ולא מבקר. ובממו שכתב רבנו בהלכות שגנות פט"ז הל' ג. 5 ויקרא ד כב. 6 חגיגה פ"ב מ"ב. ובגם שם טז ב. 7 סנהדרין יט ב. 8 וכן כתוב בהלכות סנהדרין פ"ז הל' יא. וראה בסוף משנה שם. 9 ויקרא יט ד. 10 כבר ידוע שאין פעולת הדמיון אלא במוחשות, ותפקידו

מצות לא תעשה

ועדמת תלך אלצורה מן אלכיאל. פקד העاكבה באלאענה ואלשתימה פקט וחותכו⁹⁰, בעולםא בקדר. מא חצל לאלמוני. מון אלדרייה בתלך אלאקוואל וכיזיה בהה. וקד יכון אלאמר אעתים פלא חסכון תלך⁹¹ אלחרכה חתי תעאקה⁹² פיי ג'מסה תלבך אלחרכה חתי תעאקה⁹³ פיי ג'מסה באנווע אלצירב ותעדים אלאעזי. וקד יכון אעתים, פלא חסכון אלחרכה חתי יאכיד רוח בפקד מלאה. וקד יכון אלאמר אעתים, פלא חסכון תלך אלחרכה חתי תעאקה⁹⁴ פיי ג'מסה באלאע אלצירב ותעדים אלאעזי. וקד יכון אלדרום יונשא אלחרכה חתי אלגנאית. אלמוני ויעדמה אלוגזוד, וחדיה הי אלגנאית. וקד חכון חרכה אלגנסס יסירה לטלב עקובה אלמוני ודיילץ לצגר דיבגה, חתי חסכון באלאזיאח ואלהרגן⁹⁵ עליה ולענחתה ואן למ יסמע דילץ לו כאן חזירא לה, זהדא משוחר מן פעול האה אלחרגן ואלהרגן, פאנט חסכון אנפסתם בהדא אלקדר פיי אלדרונב אלציגירה גידא, ואן כאן אלמדינב לא יעלם בחרגייהם כאן סאמע לדילץ למא ילהקה מן אלכיז' ואלאם, אמא לענה אלאבקט אדי ולא יסמע ולא יתאלם לדילץ⁹⁶ פלא דיבג פי דילץ, פאעלמנא אנה חראם ונהי ענה, لأن אלשרע לם יגיטר פי חאל אלמשותם פקט, ואנמא גיטר פי חאל אלשאתם איציא, אנה נהי פי⁹⁷ אן יחרך נפשה נטו אלאנתקאמ ולא יעוזהדא אלחרגן, והכדי וגידנא אלראויין אסתדלוא עלי תחרים לענה⁹⁸ אי שכיך כאן מן ישראאל מן קולה לא תקלח חרש. ונץ ספרא אין לי אלא אלא חרש, מנין לרבות את כל האדם תלמוד לומד תלמוד לומר בעמר לא תאר, אם כן למה נאמר חרש, מה חרש מיוחד שהוא בחיים יצא המת שאינו בחיים. ובמיכילתא לא תקלח חרש בחיים. וכי אלמיכילתא לא תקלח חרש

מן הדמיון. יש שתענישאו בקהלת ותירוףינו בלבד ותשך, בידעה את ערך הנזק שיגיע למוקם באותם הדברים ובושותם בהם⁹⁹. ויש שייהה הדבר גדול יותר ולא תשך אותה התעוורנות עד שיאביד¹⁰⁰ כל רכושו ואו תשך, בידעה את ערך הצער שהגיע לו באבדון רכושו¹⁰¹. ויש שייהה הדבר תמור יותר, ולא תשך אותה התעוורנות עד שתענישחו בגופו במיני המכות¹⁰² וחسور האברים¹⁰³. ויש שייהה הדבר חמור יותר, ולא תשך אותה התעוורנות עד שיקח את נפש המזיק וישמידהו מן המזיאות, וזה היא התכלית. ויש שתהיה התעוורנות הנפש מועטת בבקשתה עונש המזיק מתחמת קלות החטא, עד שתחנן בצעקה ובכעס עליו וקלתו ואפלו לא ישמע את הדבר אלו היה נוכח שם. וזה מפורסם מעשי בעלי האמה והכעס, שנפניהם שוכנת בשעור כזה בחטאיהם הקלים מאד, ואף על פי שלא ידע החוטא על עצם ולא שמע קלותם. היה עולה בדעתנו שככל מה שאסורה קללה אדם מישראל דוקא אם היה שומע אותה מחמת מה שיגיע לו מכך מזו הבושה והצער, אבל קללה החרש כיוון שאין שומע וainו מצטרע בכך אין חטא בדבר, לפיכך השמיינו שהוא אסור והזהיר עליו, לפי שאין התורה מביטה על מזב המתחרף בלבד, אלא הביטה גם על מזב המחרף, שהוא הווזר שלא יעור את נפשו לנקמה ולא ירגילנה לכעס. וכן מצאנו שבבעל הקבלה למדו לאסור קללה איה אום שייהה מישראל ממה שנאמר לא תקלח חרש. ולשון ספרא אין לי אלא

90 ב, וטאפקט. 91 ד, חסכו גפסה בתלבן. 92 ד, חאלת. 93 ד, בעלה. 94 ד, יעאקה.

95 ד, בדילץ. 96 ד, ליגז ט. 97 ד, לרבות כל אדם.

לקלוט רשמיים מן המזיאות ולאזרן לעת מועד, אך לא חמיד קליתתו היא אובייקטיבית כלומר משוחררת מהשפעות, אלא משועבד הוא להתעוורנות הנפשיות ולגענון או לשיקיטן, ולפיכך ציור העובדות הנרשומות בדמיונו הון ליקות ביתור וחסור, ובהתאם לכך תבואה התגובה בשאיפת הנקמה. ובמהדורתי הקודמת נכתב "אופן" במקום "צורת" ואני אמרת. 11 שהמתחרף שומע חרטמו. ולקמן יכוא נם כשאינו שומע. 12 כורוך שנג שמיעי בדין, שמואל ב טז ז. 13 "יסתגרק" תרגום מלולי "ישתקע" ומוסנו כפי שתרגםתי. 14 כמו שעשה אבשלום ליוואב, שמואל ב יז ל. 15 כפי שעשה ذקיה בן נגענה למכילהו, מלכיתם א כב כד. 16 ראה שופטים א רז. 17 מיכילתא

שםואל א א

תרגומים
 [לפי רדלהיים חלאין]
 חלאין] חָר בְּתִיר אֲרֵי
 יְתַחְנָה רְחִים וְמַן גָּדִים
 יְיַ אַתְמָנָע מְגָה וְלֹד:
 וְמַצְחָבָא לְה אַרְתָּה
 אֶפְ מְרָגָזָא לְה בְּדִיל
 לְאַקְנִיוֹתָה אֲרֵי אַתְמָנָע
 מַן גָּדִים יְיַ מְגָה וְלֹד:
 וְכַנוּ יְעַבֵּיד שְׁנָא בְּשָׂנָא
 בְּזַפְּנָן מְסָקָה לְבִית
 מְקָדְשָׁא דִּי קָנוּ מְרָגָזָא
 לְה וּבְכִיא וְלֹא אֲכָלָת:
 ח וְאָמָר לְה אַלְקָנָה
 בְּעַלְהָ חָנָה לְמָה אַת
 בְּכִיא וְלֹמָה לְא מְכִילִי
 וְלֹמָה בְּאִיש לִיך לְבָד
 הַלָּא רְעוּתִי טְבָא לִיך
 מְעַשְּׂרָא בְּגַנִּין: ס וְקַמְתָּ
 חָנָה בְּתָר דְּאֲכָלָת

כִּי אַתְ-חָנָה אֶחָב וַיְהִי סְגָר
 רְחִמָּה: וְקַעַסְתָּה צְרָתָה גַּם-פְּעָם
בעבור הרעמה כי-סְגָר יְהֹוָה בְּעֵד
רְחִמָּה: וְכַנוּ יַעֲשָׂה שָׁנָה בְּשָׁנָה מְהִי
עַלְתָּה בְּבִית יְהֹוָה כֵּן תְּכֻבָּנָה
וְתְּבַפְּה וְלֹא תָאָכֵל: ח וַיֹּאמֶר לְה
אַלְקָנָה אִישָּׁה חָנָה לְמָה תְּבָפְּי וְלֹמָה
לֹא תָאָכֵל וְלֹמָה יְרֻעָה לְבָבָך הַלֹּא
אָנְכִי טּוֹב לְך מְעַשְּׂרָה בְּנִים:
ט וְתָקַם חָנָה אַחֲרֵי אֲכָלָה בְּשָׁלָה

תולדות אהרן

(ז) ב' ב' ז': (ז) איכה ובה פ' א' כב, מדרש שמואל פ' א, (ח) שוויט פמ' ב פ' א, (ט) כתובות סה, תנומא שמי' ב, שוויט פ' א.

רש"י

יומן), כרלווי להמקבל נקנלי פnis יפום: (ז) וכן יעשה. הלקנא: שנה בשנה. ומון נָה
 (ז) צרתה. מנט בעלה, פניינה: גם בעם. כעם מלך מונגה, לאלהומת טמונגה, ולרמא, לפי חנָה
 מלר כעם, ממיה, נקר נמלר גס כעם. סימח טגעלה מלחה לה, כן מלגה גס הייל להצעקה:
 לוונרת לט כלוס קינט כסוס מעפולם נגן גדול (ט) אגבי טוב לך. ממדנער: מעשרה בניהם.
 מו מלוק נגן קען (מד' ט ח): בעבור טילדא לי פניינה: (ט) אכלה. לנו מפיק ה' מ',
 הרעימה. טמלהון. ולנטומיו למלו (כ' ט). וגמל'ר' מטף קמץ, והו כמו למלי הול
 נעזר בכרעימה, טמפלן ולעס צמים נמלונה: נטילה, וטמי טפה, ולטנון טופל בין לוכר בין
 بعد רחמה. כנגד לרמא, וכן כל נzon צעד: לנקזה, מהרי הוללה לטען פעול, כמו נוללה

מוסף רש"י

(ז) צרתה. צמי נטס ימד (חגינה ה). נzon ריעות (ז' ט): בעבור הרעימה. לטען עס ומולו (יזוקאל ז' לה).
 טמלהון על טהיט עקלה וממפלן (כ' טו): (ז) ותבכה ולא תאכל. צאלקה מאנעם חט הולס ולייט מזקען להטל
 (תהלים מב ז):

מצודת ציון

(ז) צרתה. צמי נטס מליט מלט מקרלנה ז'וט, וכ Allow
 מלען נר וווחן, כי כל פי רוג צוילום ז' לו: הרעימה.
 עיין וס חעפ, כמו רעמו קלייס (טוקול ט נ): (ז) מדי.
 ממי, לנו טעה נכל ומון, וכן מני' טגלו יטעה ט טיע: (ח) ירעע. עיין זכר, כמו ילע' קפירים לה' פקער (טיגן ז' כ):

מצודת דוד

מיוחדת בזופי. ולחוספת ביאור אמר אפים, רוזה לומר הרואיה לקבל אותה בסבר פנים יפות (מד' ט א ח): וזה' סגר רחמתה. ולא ילדה היהיטה מצירה, ולזה הרואה לה חיבת יחויה להפיג צערה: (ז) ובעשתה צרתה. פניינה צרתה הייתה מכעשת אותה בדברים: גם בעם. רוזה לומר וחורת ומצעחת פעמים רבות: בעבור הרעימה.

בכדי שתהייה חנה זועפה וקצופה: כי סגר ה' بعد רחמה. ר'יל ובזה היה מקום לפני העיטה, וכמו שאמרו רבוחינו ז'ל (שם) שאמרה לה בודך לעג כלום קנית¹⁰ מפעורת לבן הגROL או חלוק לבן הקפן. והוא גם היא נפשה

ציוויליזציה

ט אהטה ואשוב אהטה היא תולֶה עד שיבוא יומם ישון בחייב פ"א פהル תשובה (משות ור' טביהו ז"ל) אונזן ענין

שינויי נוכחות
הו תוליה נציג וכחיק
ונכילה וככלין וככיהם כי
ונמאנץ' הייא... נטליט
השובה מולה. עד
שי בא יה'יך ויכפר
נכילה ט' מן כספה
...רכך. המכחיז את
הרבות אין ספיקין
בידי לעשות השובה
ופוי' מנות פיס' מיט.
ט' (כבריות שבען אדים
ט' בפקום יה'יך בכביר)
ככיהם ט' לחתם.
(מברדרות) שבען אדים
להתברנו נכית' ושכין...
וליתם וון לחתם גדי'
ונכיק ונכילה נמאנץ' לבן
(ונספל ושבט) לבין
חבירו. נטליט עבדות
שבן אדים למוקט
יה'יך סכטר ולא
על ביריות שבען אדים
בלבידר שמי' שדיצה את
חבירו. חבירו נדי'
וככ' ק' וממאנץ'
ונמאנץ' קלייט' את
חבירו.

פירוש המשניות להרמבים
זהו לכם עד תחומרן. כל זה כשבוע ברצונו אבל באונס פטור סכפר. מכפר כמו אמרם אין מספיקין כדי לעשות חסוכה ולפיכך לא עוזרו השם שיעשה בעזות כיור מה שרוא לו לעשות כדי שייחכפו לו עונתו באוחו היום ושיידיעת כי בשער המשתלה היו מכפרין על כל העונות כמו המשתה לאינו מכפר עכירות שבין אדם לחבירו. שנဟבר במחילה שבתוות. ט האומר אהבא ואושׁוב סליק פירוש המשניות להרמבים ממסכת יוון אהבא ואושׁוב בר. האומר אהבא ואושׁוב סכפר אין יהודים מנא מניינה וטנה נא, טוב ליטו פולט ממנה לפי סדומה עליו מסימן:

פירוש המשניות לרמב"ם

בפיכך לא עוזרו השם שיעשה בוצט כי פור מה שרוא לו לעשות כדי שייחכפו לו עונתיו באותו היום וושער המשתלה אינו מכפר עכירות שבין אדם לחייב. המבואר נלוד נסחן מומר וועגה הסטט פיר זמיי קהלה. ו"ז מ"ט מילא פילג נגמ' מלון דק"ל לדמוגה מכפתה נס על כל מינאי גנעה. ומוק' פ"ק דענטוטס דג' י"ג גולד ברולין נאצום מלוי דקמיה עלי עסא על ליל' חמזה מכפלת נס ר' טמאעל זדריסט גנמ' ננירט פעד ער פה וכוב שט' וזס מס' מד דוחטולן ט' וויס פעד ער ליל' וועגה מזונה מולה ויה'כ' מינר פיטרכו ס' דאל' דקמיה נמחי' דטל' ל'ס מזונא מכפתה קיט' זמקולין ט' פאן טן קרוי דטניל רבי מומר ער ל' פערות צנומורה אין פאה מזון דען גולד גאנט ט' מותליך ט' נגמרא ע"ב טר שיבוא זים הכהפורים ויבקר. מל' ויך' כהיר או'ז'ז' כהיר וויז'ז' נס' דל' פער להו נס כו'ז'ז' זאנט סהרי ל'ן ט' זאנטס זאליס וו' מאר זא גאנטס פ'ז'ז'. ס' האומר אוחטא זוזעך סכבר אין זוז'ב

תפארת ישראל

ח' אגוזות מהרש"א
 (ט' י"ז נעם הבא)
ס"ה ט מכ"ל חתמותיכם
לפנֵי ה' ו/or תכברות
שבין אודם ל'קומות בר.
ולוד נ' קול נפי כ'
ומתבונתיכם גווניל מעין כ'
דיזס קה' י'כבר מכל
סתמ'תיכם פאר נטר'תיכם
לפי כ' ו/or מטר'תיכם
ו/or מט'תיכם פדייה,
ו/or ר' ו/or ד' ו/or
הדר'תיכם תר'תלן לפי י' מ' צ'
קל' נלי ה' מט'תיכם ו/or
סתמ'תיכם עשה נט'מו
מס'תיך מט'תיכם ג'נ'מך
חרקם ו/or. וכמדרכך
לעתות מימי'יך ז'ה חומר
לע' ו/or ש' ז'ה כה ס'ה

יום א' פרק ח'

תלמוד תורה

ב' כהן

1

ובכ. וכיה דכמיה (אומולן נ' כ') הס ימטו ליט' נליכ' ופללו הלאים פ' ק' ופללו נטונ' פוים ספ'ים מהרנו וליילו הלאים ימholן נ'. ווס' נ' ימטו ליט' מוי מ' ימפלל נעדו לוס' חיינו ט' מענויות טניזו. גמלן [פ']: לפנ' מי אתם מיטהדרין מי מטהדר אתחבם כו' שנאמר וזרקתי כ' ואומר מקוה כ' בפי סגדין זכרה הול צינור נ' גולדס נעטמו למתקדים ולטנא. וו' כטנו לטנא מקיעין נ' וע' חמר נפ' מי למס מיטהרים. ומפני טלפנמיים לפי טיגר נ' גולדס רע עלי' נ' יוכל להתגנבר עלי' נטפו ליטאל צחונגה. וכוח רמוס יכפל טון ישווירטו ונימין נדקו יתמכנו נכלמי זם ממענו נלה. זו' ס' מי מטהדר למחס וכםלי' דקיס' פמחן צנולמל וחרקמי ערילס וזה צלי' המשורות גולדס. היל' הול צרממי' מעלהם. וכן והכמון נלמר (כיחקל נ''). כן' לדס' זית יסלהן יומכ'ים על מדםס ויטמן' וג' וטפוך וג' וטפק וג' וטכ' נל הניגס וג' יטלהן' וג' וטגענס' גען' וקודטמי זם צמי' הנגדל קמיהולן' וג' ולקטמי' וג' חרקמי' וג' כדי צהמר צהען' פ' צמלהלן' וחרקמי' וג' מיטי' קרי' למקוא למלה' דפתח טכ'ז' ז' גען' גען' כי רכו מזונטיטן נ' מטעלן מוקה יסלהן' קוקה זה דומה לטברת מי מקוא סטטאריס האה' וכינק סט' מוקה נעל' כנפי' ומקי' ננטאלך ק' ג'ל' וג'ז' קוקקן פטומני. צמלהה צימינו. ממן וווען:

מפלט ומיטקו ומכפר לו ומוקד כ"ק אף חיטול לח' נליאת ופלט
למפניו וחילאו הלהלצת יתמולן לו ווס לב' חיטול לח' מ' יתפלן נבדו
הס' יה' שוכן מעצירות זכינו קד' קה' עלי' כהן' מוכס' לח' גני'ו
דעתו מלהמעם וגנור ליה' טרי' תמי'. דרש ר' אלעזר. י"ט למ' לה'
ו' דרכ' פג'ני מי אהם מיטהדרין' כו' מהטהדרין' וק' גמרא
במתקדמן' וכמטהדרים' וג'ו'. ואומר מקוה ישראאל' וכו'.

מלאת שלמה

ישראַל כוֹנוּתָה, וְגַם נִמְצָאוּ מִזְרָחָי (לֵבֶן ב') וְהַקְּרָבָה לְהָ קְרָויָתָה לְמִרְוָאָתָה
עַפְרָאָתָה. וְעַד רַיִן (עֲשָׂוָתָה צַדִּיכָנָה וְאַלְמָלָךְ מָוָה מָלָרִין) וְנוּמָרָתָה
סְבָהָה (הַרְבָּה דְּקָרְבָּן מְתֻמָּה לְדָבָר דְּקָרְבָּן) נִגְזִי רַיִן. נִגְלָע דְּכָמָס סְמִינָה כְּבָרִין
חַנְאָה דְּמָטוֹנָלָן מְתֻמָּה לְדָבָר דְּקָרְבָּן. חַנְנָל דְּכָמָל מְלָעָן
לְרַיִן דְּקָרְבָּן כָּרְבָּן זְמִינָה נִגְזִי רַיִן, וְהַגִּינָה בְּכָכְמָשׁ סְקוּדָמָת
לְחַמִּינָה. וְמִרְבָּה דְּבָרָק דְּהַמָּס גְּכִיכָה גְּנָסָה וְהַרְבָּה רַק מִינְעָה
צָלָה יְהִינָה לְמַכְרָיו, מְתַלְמִיכָה כָּלָמָעָה דְשָׁלָמָה גַּסְעָי דְנָרוּוּ
צְעָמָה מְעָמָה וְזַקְלָרָה חַיִינָה, מְלַנְדָה דְּהַמָּס וְזַדְלָה מְחַנְטָלָן גְּנִיקָה
מְלָמוֹן, מְתַלְמִיכָה כָּלָמָעָה וְהַמָּס לְכָה וְהַרְבָּה הַלְּבָרָק כְּלָיְקָעָן כְּלָק
נְחִי צָעָה. פְּלִיךְ פְּסַחְתָּה יוֹמָה.

יעיכם, מה מטבח הוציא חמיים סכמים. ריל נאכנתל אין מיק מיימי בכל קREL דזרקומי, דטירה צעוי וויקה כול עז' מה מל

את זו דבר רבי אלעזר בן עזרא, (ויקרא ט"ז) מכל חטאיהם לפנֵי יי' חטהור, עברות שבין אדים למקומות, יום הכהנים מקperf. עברות שבין אדים לחכרים*, אין יום הכהנים מקperf., עד שירצחה את חברו. אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפנֵי מי אתם מטהרין, מי מטהר אתכם, אביכם شبשים, שנאמר, (יהזקאל ל"ו) ונתקתי עליכם מים טהורים וטהרתם כי, ואומר, (ירמיה י"ד) מקוה ישראל, מה מקוה מטהר את הטמאים, אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל:

סליק מסכת יומא

*) ראה דיא סתדרת בעי הדרש.

צִוְנִים
אמר ר' ע. ילקוט ש"ת קהלה
ר'מו סמ"ד. פ"מ ז"ב כ"ה
פרק ק' זונגה.

בפני שונאיו הרי זה אבק לשון הרע, שזה גורם להם שיספרו בಗנותו. ועל זה העניין אמר שלמה מברך רעהו בקול גדול בברך השם קלה תהשך לו, שמתוך טובתו בא לידי רעתו. וכן המספר בלשון הרע דרך שחוק ודרך קלות ראש, כלום, שאינו מדובר בשנאה. הוא שלמי אמר בחכמתו כמתלהלה היורה זיקם חיצים ומות וגו' ואמר הלא משחק אני. וכן המספר לשון הרע דרכ' רמאות, והוא שיספר לתומו כאשר איננו יודע שדבר זה לשון הרע הוא, אלא כשם מה' בו אמר איני יודע שדבר זה לשון הרע או שלא מעשו של פלו. (ה) אחד המספר בלשון הרע בפני חבריו או שלא בפניו והמספר דברים שגורמין, אם נשמעו איש מפי איש, להזיק חבריו בגופו או במונו ואפלו להצר לו או להפחיזו, הרי זה לשון הרע. ואם נאמרו דברים אלו בפני שלשה, כבר נשמע הדבר ונודע. ואם סיפר הדבר אחד מן השלשי פעמי אחרת אין בו ממשום לשון הרע. והוא שלא יתכוין להעבי הקול ולגלותו יותר. (ו) כל אלו הם בעלי לשון הרע שאסור לדור בשכונותם וכל שכן לישב עמם ולשמוע דבריהם. ולא נחתם גור דין על אבותינו במדבר אלא על לשון הרע בלבד. (ו) הנוקם מהביזרו עובר بلا תעשה, שנאמ' לא תקום. ואעיפ' שאינו לוקה עליו, רעה היא

ונ שונאיו | כדים: שונאי. גם | ככני: חסר. 20 ועילו וזה העניין | כ: ועילו. כ(יאה)(א)נכנת: עניין זה | לככנית: עניין וזה. 20 טלה | כ: [נכחמתו]. בברך — לו | כברומנטית: חסר. חמץ: ונו' בטל: וכו'. בברך השם | תה: חסר. לנו' ונו' | לו | לכט | לבן (שבחו) וטוכתו. רצחו | לו: [גנותו] ורעתו | כפ: גנותו. וכו' | ככחמתו: (ח) וכמו תה: (ו) וכמו תה: (ח) וכו'. בלבשו | לב: לטו. ודריך ליות | בדומתך: וקלות. 22 פרדר | כה: מסטרו. שישם' אסף | דגילדותכם: שאמר שלמה. אסף | באהת: אומר. ככחמתו | כת: חסר. 23 ונו' | דחכמת: חסר. 24 כו איש רסה את רעהו. המספר לשון הרע | כה: המספר. גשו | כה: גפי רסאות | לכטאטטטט: רסאות בכ רסאות. 24 שיפטר | ברם: מסטרו כה: כשתפחים. גתו | כה: גפי חוטו. שדרבר | כה: שחאה. זה | (יאכט): [סדרבר] לרה: (ו). אלא | זברות: אלו. כשתפחים | לב: כשתפחים. כו | לבוגן בירוא כה: (הוא). 25 אם | ד(יאח)כת: אומר. שדרבר — פלי' | דכת: שאלו מעשי של פלוני או שוה לשון הרע. (ח) כי' להחטיכ. ככחמתו: (ו) תה: (ח) תה: (ט). 26 בלבשו | כה: גשו. בפני חבריו | כה: גפינוי. והמספר | כה: (ואהחר) המספר. שנורטין | ככני: גנו' | לככנית: (ח) גנו'ו. או | דגילדותכם: (ח) גנו'ו. או | זברות: אלו. או | לא חסר. 27 כנו'ו | לככנית: (ח) גנו'ו. או | דגילדותכם: (ח). גנו'ו | כה: או. ואפלו | כה: או. או | לא חסר. 28 להפחידו | כה: לגפסטרו. 29 הרבר | בז: חסר. בו משום | כה: זה. 30 (ו) כי' להחטיכ. ככחמתו: (ח) תה: (ט) תה: (י). הם | קהויפז: חסר. (ט גג' כימניניו). 31 שאסור | כה: אסור. (יאדרט). בשכונותם | לכטאטטט: שכנותם. 32 נהתם | לאבדוחותלהו: נהתם. עיל | כה: שי. אבותינו כסדרבר | כה: דור המדרבר. בברך | זכ: יגדה. (ו) כי' לזרטיכ. ככחמתו: (ט) תה: (י) תה: (יא). 33 טחיםבו | לכט: את חבריו. בלא תעשה | גנו'ז: בלאו. עילו | דכת: חסר. רעה |

20. מברך ונו'. משלי כה יד. ועין ערclin שם. 22. כמתלהלה וגוי. משלי כה. יהודיט. 23. דרך רמאות. עיין ירושלמי פאה פ"א היא בעובדא דחננות דכיתנאית וחווצצא. 26. בפנוי חבריו. ערclin טו. ב: אמר רבה כל מילחה דמתהמא באפי מריה לית בה משום לישנא בישא. אל אבוי כל שכן חוות וליישנא בישא (ופסק רבינו כאבוי, ועין הטעם בעבוח'יט). 27. להזיק חבריו וכו'. בעובדא דיהודא בן נרים (שבת לג, ב), ובעובדא דחננות דכיתנאית וחווצצא (ירושלמי פאה הגיל). לתצרי וכו'. עיין סנהדרין ט"ג מה' ובפירוש רבינו שם. 28. דברים אלו. שנורטין להזיק וכו' — ועין בהם דברי גנאי (עיין עבוח'יט). בפוני של ש זה וכו'. ערclin טו. א: כל מילחא דמתהמא באפי תלתא לית בה משום לישנא בישא. מאי פערמא, החדר חבראו אית ליה וחבראו דהברך וכו'. 31. שאסור לדור בשכונותם וכו'. כמו שאמרו אבות פ"א פ"ז: הרחק מטচן רע. ועין למעלת פ"ז היא ועין להלן סוף הלכות טומאת צרעת. 32. ולא נחתם. ערclin סוף פ"ג: שכן מצינו שלא נתחתם (ג"א: נתחתם) וכו'. 33. שנא מ'. ויקרא יט. יח. שאינו לוקה וכו'. מפני שאין בו מעשה

עד מאי. אלא ראי לו לאדם להיות מעביר על כל דברי העולם, שהכל אצל
35 המבינים דברי הבעל והבאוי ואינן כדי לנוקם עליהם. כיצד היא הנקימה, אמר לו
חברו השאלני קרדומך. אמר לו אני משאילך. לאחר ציריך לשאל ממנו,
אמ' לו השאלני קרדומך. אמר לו אני משאילך בדרך שלא השאלתני כששאלתי
ממי, הרי זה נוקם. אלא כשיבו לשווא יתן לבם ולא יגמול לו כאשר
40 גמלו, וכן כל כיווצה באלו. וכן אמר דוד בדעתו הטובות אם גמלתי שולמי רע
ואחלה וגו'. [ח] וכן כל הנוטר לאחד מישראל עובר بلا תשעה, שני ולא
תטור את בני עמר. כיצד, ראובן שאמר לשם שוכר לי בית זה או השאלני שור
זה, ולא רצחה שמעון. לימים בא שמעון לרואובן לשאול ממנו או לשוכר
45 ממנו ו אמר לו רואובן הא לך הריני משאילך ואני כמותך. לא אשלם לך
כמעשיך, העושה כזה עובר بلا תשוע. אלא ימחה הדבר מלבו ולא יטרנו,
שכל זמן שהוא נוטר את הדבר וזכרו שמא יבא לנוקם. לפיכך הקפידה תורה
על הנטירה עד שימחה העון מלבו ולא יזכיר כלל. וזה היא הדעה הנכונה
שאפשר שיתקיים בה יישוב הארץ ומשאמ ומתנם של בני אדם זה עם זה.

עין פ"ה מת' סנהדרין ה'.א. 34. לתיבות מעריך וכו'. עפ"י יומא כג, א: כל המעביר על מודחיו וכו' עי'יש, וראה להלן ש'ו 39. 35. כיצד היא הנקימה וכו'. יומא כג, א (ספרא קדושים פרק ד הל'י): איזה היא נקימה וכו' (בשיגויים). 39. כיוצא באלו. משמע דעת ריבונו שdoneema זו של שאלת קידוזם, דהיינו דבר שבממון (עין יראים. סי' מ: החודש, סי' קצ') — לאו דזקא, והוה צער הגוען. וכן כתוב רבינו מפרוש. בסהמ'ץ לאין שד (בתגדורת הלאו): או לצעורתו כמו שצער אותו. ברם צ"ע מטוניה הנם יומו הגיל, שם מפורש שהודגמא של שאלת קידוזם בדזקא, וצער הגוען אכן בכלל הלאו עי'יש. וכבר חתמה על בן המנוח והנוך מצזה רמא, ועין מש'כ הגוריים פערלא על הרס'ג' ל'ת' גג, לפ' גירסת ר' אברהם בן רבינו בספר "מעשה נסائم" בוגם יומא שב. אם גמלתי. תħallim ז.ה. 40. שב. ויקרא יט, ייה. 41. כיוצא וכו'. ספרא יומא הגיל (בשיגויים).

בעברא דירידנא: יב' עבדו
בנוהי לה בן קמא די פקדונן:
יג' ונטלו יתה בנוהי לאראע
דכגען זקברו יתה במערת חקל
כפלטא די זבן אברם ית
חקל לאחנסנת קבורא מן עפנ
חתאה על אפי מקרא: דותב
יוסף למצוירים הוא ואחויה וכל
דסלייקו עטה למקבר ית אבוי
בטור דCKER ית אבוי: טוחו
את' יוסף ארוי מית אבויין
ואמרז דלמא יטר לנו רבבו
יוסף ונאתבא יתביב לנו ית כל

תולדות וביות אהרן והומנות
 [ין] כיר ס"ק, מ"ר פ"ג מ. [ין] פוטה ג' טול
 קלה: [ין] פוטה זם, כיר ס"ק מ. [ווע] כיר זם
 פמייקטן רכמי פיעז' ג

ב-ט

(יב) כאשר צום. מקו מצל נום: (יג) וישאו
אתנו בנוין. ולל נני נני, סכך נום, הָל יסחו ממען
לְל הַיְם מלי, ולל חד מגניכס טפס מגנוות כנען, גלן
טפס, וקגע לטס מקום, ג' למזהה, וכן ל' רומות,
זוכדרן לממע מהנה טל דגניס נקעשו כן, נוי נ' טפל
טפהו עמיד לאלהת להם הילכו, וווקף נ' יטה זאהו מון.

מנפה ולפלייש יקיי מומיקס, וזה ליט על דגנו צ hollowom [ווגו'] נומם צמקר נסס מפיאס ליטל מטעו (כמזכיר ב'): (ז') הוא ואחיזו וככל העלויים אותו. נחלמן כהן, הקדים לחיו למקרים העולים חמו, וצטליכמן הקדיס מילוט ליהמיו, צנולמר וייעלו מהו כל עכדי פרעעה וגוי, ווחאל כך כל בית יוקף ויהמיו, מהו לפי ערלו הצעוד צעוזו מלכ כנען, צתלו כתריבס צהלוינו צל יעקב, נגנו נבאס צטוד (פטוחה ג'). (ט') ויראו אחוי יוסף כי מות אביה. מהו וירלו, הכלו כמיימתו חיל יוקף, סקיי רג'יליס נקעוווע על צולמו צל יוקף, וסיה מקרנן צטעל נטוד נצאי, ומיטמא יעקב לנו יקונן (כ"ר ק ט): לו ישטטמנו. צמיה יאטטמוו, לו ממחלק לענייניס הרטה, יט לו מיטט נבלזון נקסה ולטונ האלטוי, כגון לו יקיי כנדרך (עליל ג' ה') לו טמעני (עליל ג' ג') ולו קזוקלנוו (יחותם ז') לו מיטט (CMDNER ז' ג') ויט לו מיטמא נבלזון לס (ויהולי) [ויהולי] כגון לו פכמו (זניטס ג' גט) לוו קקעטבש למלזומי ויטטעס טט (ז') ולוטו חאנטי טקעל געל בפוי (פמואל ג' יט יט') ויט לו מיטמא נבלזון צמיה, לו יאטטמוו, ווין לו עוד דומה צמקרלה, כויטל נבלזון חויל, כמו חויל לנו חאנט האלטאה למרי (עליל ג' ג') נבלזון צמיה הויה. ויט חויל נבלזון נקסה, לי כגון חאנטי געל

ביגת המקרוות

טו ויאמר יהושע אהה אדני אלהים למה העברת העביר את
העם הזה את הירדן לחת אותנו ביד דאמרי להאבידנו ולו
הואנו ונשב בעבר הירדן: מלייל כתיב שהלכו שלשת אלפיים
איש מישראל לכבות אח העדר עי רדו מהם אנשי העי גורו וקרען
ירושע שמלתו ויפול על פניו ארעה גורו ויאמר גורו: אהה לשון

עצקה ויללה; ולן הוואלנו, הלווי נמלכו לשכט בעבר הירדן שבדרכו באךן סיחון ועוג שנכבהה כבר על ידי משה, וכתיב אמר ברכ' שבדרכו לאלו הייתה השוה היה עונש על שמיעתו ישראל בחורם ירחו: דחקשבת למצוותיו ויהי כנהר שלומך וצדקהך בגדי ימי' לא דקשבטה. אם הקשתת למצוותיו ויהו ונור. אז היה נמשן שלום' נט'

וַיֹּאמֶר אֶל-כָּבֵד זֶה לְמִצְרִים עַל-
פָּנָיו קָרָא שְׁמָה אֶל-מִצְרִים אֲשֶׁר
בַּעֲבָר הַיְּرָקָן: י וַיַּעֲשֵׂה בָנָיו לוֹ פָּנָ
כַּאֲשֶׁר צָוָם: ז וַיַּשְׂאֵל אֶתְךָ בָנָיו
אֶרְצָה כִּנְעָן וַיַּקְרְבוּ אֶתְךָ בְּמִעֵרָת
שְׂדָה הַמִּכְפָּלה אֲשֶׁר קָנָה אֶבְרָהָם
אֶת-הַשְּׁדָה לְאַחֲזָת-לִכְבָּר מִאַת עַפְרוֹן
הַחַתִּי עַל-פָּנָי מִמֶּרְאָה: ט וַיַּשְׁבַּ
יְוָסֵף מִצְרִימָה הִיא וְאָחִיו וּכְלָ
הֻלְּלִים אֶתְךָ לִכְבָּר אֶת-אָבִיו אֶתְךָ
לִכְבָּר אֶת-אָבִיו: ט וַיַּרְאֵי אֶחָד יוֹסֵף
כִּירְמָת אֶבְיָהָם וַיֹּאמֶר לוֹ יִשְׁטַמְנוּ

שפטין חכמים

יב בב"ד אמר רבי תנומא הור לא מוכחין אלא לשם שמי, אמר לשבער
אבא מושיב לי למעלה מיזודה שרוא מלך, ולמעלה מרואוכן שהוא בכור,
עכשו אינו כדין שאשב למעלה מודם וכו' ע"כ. ולמטה ג' כל היה רוזה
ליישב מפני כבוד המלכות: ב' אע"פ שכן לו דומה במקרא, מכל מקום
מצינו לימים דלו לשון שם, והוואיל ומצעין דלו הוא לשון אויל, כמו
שהביא רשי פסוקים על זה, ו"אויל" מצינו נמי שהוא לשון שם א"כ
לו נמי לשון שם, דהה לו ואולי הכל לשון אחר: ? ר"ל מהו נמי מוכחה

מגנפה ומלפليس יקיו ממילקס, וזה מיט על לגנו צלומות
(יד) הוא ואחיזו וככל העלויים אותו. נחלותן כמן, כ-
למהיו, צנולמר וייעלו מהו כל עכדי פרעעה וגוי, ומלח כ-
כגען, טהלו כתריבס גהלוועו סל יעתקט, נגנו נאס כטוד (ט)
מהו וירלאו, פליינו, נמיימתו טאנן יוקט, טקיו רגניליס לנטק-
ומצמת יעקב לנו יקען (כ"ר ק ט): לא ישטמנו.
בלצון נקכטה ולטונ הלאתי, כגן לו יקי כנדרכן (נעיל ז)
(נמאן ז ט) ויכ לו מכם נצצון ליט (ויהלי) [ויהילו] כגן
וילט חנכי רעלן געל בפי (ומטולן ב יט יט) ויכ לנו מכם געל

בישתא די גמלנא יתחה:
טו ופקידו לות יוסף למיטר
אביך פקד קדם מותה למיטר:
יז כרין תירון ליוסף בבעש
שבוק בען לחובא אחיך
ולחתאיהון ארי בישתא גמלון
ובקען שבוק בען לחובא עברי
אליה דאברה ובקא יוסט
במליליהון עמה: יה ואולו
אף אחוהו וגהלו קדרמהה ואמתה
הא אנהנה לך לעבדין:
טו ואמר להוון יוסף לא תדחלון
اري ותלא הוי אנה: כראתך
חשבתון עלי בישא מן קדם זה
אתחשהת לטבא ברדי למעב
קיומא הדין לקימא עם סגי:
כא ובען לא תדחלון אנה אונז

תוודות ובית אחרון והופעות

(טו) נימות סה; יוציאם פה פ"ל מה נר' ס' ה' צ' ט'
ס' ט', (ז) ימולו ט', ימות ס', יוציאם ט'
כ' ט', וקייר פ"ט ט', (ט') מנילה ט'; נ' ט'
המומה טין יול', (יט') מלמה כלמה פטיטם כי
ס' ע', קלתו לט' פ"ג, (כ') מלמה ובל ט'
(כט') מנילה ט'; פנדין קה, מופתת קפה פ"ג.

רש"י

ס' געני (טמולן כ ט' יט) חולין ס' הומי (יכותט י' יט ס' סל)
הוּלְכָמוּ לְוַיִּכְדְּגֵנְךָ וְיַתְּהַלְּוֵן לְפָסָס, הַלְּוֵי ט'
חמתיס לדיקס (טמול י' כד): (טו) ריצוו אל יוסף.
כמו וילוס הַלְּנִי יְסָרְלָל (צומס ו' יג) לֹהֶה לְמַטָּה וְלְמַטָּה
לְהַיּוֹת צְלָמִים הַלְּנִי יְסָרְלָל, הַקְּרָב וְהַלְּוֵן הַלְּפָטָה,
לְהַיּוֹת קְלִיעַ הַלְּנִי יְסָרְלָל, וְלַמְּתַמֵּן הַלְּנִי יְסָרְלָל
כללה מ' צפוי רגילין הַלְּנִי, צנולמר והוּלְכָנוּ ט' ט'

כללה (טמול ט' כ): אביך צוה. ציוו לדגר מפני טלום, כי ט' זוה יעקב כן, צלע נמצע יוקף נמיינען טס ט'
נ' ק' ח': (ז) שא נא לפשע עבדי אלהי אביך. ט' מיצן מט, הַלְּנִי קִים, וְס' ענדיו: (ט') וַיַּלְכֵן
גם אחיך. מוקף [מושכן] על הצלמות: (יט') כי התחת אלהים אני. צלע נמקומו הַלְּנִי, נ' מיטמא, ט'
ס' ימי רוגה להרע לכם, כלע טני יכול, והלע למס כלנס מסעטס עלי רעה, ותקודט כרוך הוּלְמַנְסָה נפוזה
וַיַּהֲיֵה מֵי לְכִי יָכוֹל להרע לכם:

מוסף רש"י

(טו) אביך צוה. יען לו זה, הַלְּנִי טס ציוו מפני דרכי טלום
מלתמי הַלְּנִי לי". מלתמי לי טטר מוכ דיט לי מלכות על טס
וילכו גם טמי ופלו לפני יהלמו הַגְּנוּ נ' לנדייס (טט' ע' 1)
(nymos סה): (זט') דגנו לך לעבדים. "וַיַּהֲלֵל פְּלִים וְנוּ"

ביןת הטקראות

אוֹלֵי יְרָאָה הִכְעִינִי וְהַשִּׁיבֵה הִלְיָה תְּחִתְּ קְלִילָהוּ הַיּוֹם הַזֶּה:
מלעל בתיב שוד המלך ברכ מירושלים מפני שמרדו או כשלום בו
ודוד הינו לו וגורי אויל וגורי: בינוין. ברשות עיני הלה טרחת און
והшиб. בעבור העלcken הוה ישיב ה' לי טוביה במקום דעלן
ורזה למולך. וכחיב שייעא גנדו איש משפחתי בית שאול ושםו שמואל

יונתן בן עוזיאל

תתקנו

רלמא גטר לְגַנָּא יֹסֵף וְאֶתְבָּא יִתְּמִיבָּר לְגַנָּא יִתְּהָ: טו ופקידת ית ה סדרן לְמִימֵר לְיֹסֵף אֲבֹזֶק פָּקָד קָדָם מָותָה לְמִימֵר לְהָ: יִכְדְּגָנָא פִּימְרוֹן לְיֹסֵף בְּמַטָּו שְׁבָוק לְחוּבִּי אֲחָז וְלְחַטְּאֵיהָן אֲרוֹם בִּישָׂא גָּמָלוּ יִתְּחַזְּקָה וְכָדוֹן שְׁבָוק בְּבָעוּ לְחוּבִּי עֲבָדִי אַלְהָא וְהָבָרָא יֹסֵף בְּמַלְוִיתָהָן עַמָּה: יְהָוָה אֲזָּלָו אָחָז וְאַתְּרָכִינָו קְרָמוֹי וְאַמְרוֹה הָא אַנְּזָבָן: יִט וְאָמֵר לְהָוָם יֹסֵף לֹא תְּדַחְלֵין אֲרוֹם לְכֹן בִּישָׂא אַלְהָיִן טְבַתָּא זְדִחְלֵיל וּמְתַבֵּר מִן קָדָם יְיָ אָנָּא: כְּוֹאַתָּוּן חַשְׁבָתָהָן עַלְיִ מְחַשְּׁבָהִין בִּישָׂין דְּמָא דְּלָא הַגָּנָא חַר עַפְכָּוּן לְמִיכְלָל מִן בְּגָלְלָהָנִיר נָא לְכֹן בְּבָרוּ הָוָה וּמִימְרָא דִיְיִ חַשְׁבָּא עַלְיִ לְטְבָתָא דְּאַבָּא מְוֹתִיב לִי בְּרִישָׁא סָהָן וּמִן קָדָם יִקְרָה הַוִּינָּא מְקַבֵּל וְכָדוֹן לִיתְ אָנָּא מְקַבֵּל בְּגַיִן דְּאַזְּבִּי עַבְךָא לֹן שְׁזַבְתָּא בְּיוֹמָא הַדָּן לְקִימָא עַם סְגִי מְדָבִית יְעָקָב: כָּא וְכָדוֹן לֹא תְּדַחְלֵין אָנָּא

ש יונתן סִדְןָהָה. עַיִן בְּרָשְׁיִ: סָהָן דָּאַבָּא הוֹה מְתוּבִיב. פִּירּוּשׁ כְּשָׂהִיה יְעָקָב חַי וְאַכְלָוּ אַגְּלוּ יִשְׁבּוּ לְפִנֵּי הַבָּכָר כְּבָבוֹדוֹ יִשְׁבּוּ בְּרָאֵשׁ כּוֹלָם, וְלֹא הִיא מְסֻרָּב אֲפִיּוֹן אֲחֵי גּוֹלְוִים מִמְּנוּ שְׁבָדָא אֲכִי וּרְצָוָן, אֲבָל עַכְשִׁיו גַּם כִּי יִכְבְּדוּ אֲחֵי בָּרָאֵשׁ לְהָלָם אֲלָמָה מִלְּאָמָר לְהָזָן יֹסֵף לֹא אַחֲנֵשׁ לְמִימֵר: יִט וְאָמֵר לְהָזָן יֹסֵף לֹא תְּדַחְלֵין אֲרוֹם חַסְלָתָה בִּישָׂא דְּעַבְרָתָהָן לִי הַלָּא קָדָם יְיָ אָנוּן מְחַשְׁבָתָהָן דְּבָנִי אָנָשָׁא:

תרגם ירושלמי

קוֹדוֹ שְׁבָטִיא יִת בְּלָהָה אַמְתָּא דְּרַחֵל לְמִימֵר אֲבֹזֶק פָּקָד קָדָם עַד לֹא אַחֲנֵשׁ לְמִימֵר: יִט וְאָמֵר לְהָזָן יֹסֵף לֹא תְּדַחְלֵין אֲרוֹם חַסְלָתָה בִּישָׂא דְּעַבְרָתָהָן לִי הַלָּא קָדָם יְיָ אָנוּן מְחַשְׁבָתָהָן דְּבָנִי אָנָשָׁא:

אבן עוזרא

נא. לשון פירוש: יִט וְאָמֵר הַגָּ�ן כִּי הַתְּחַת אֱלֹהִים אָנָּי. כָּאַיְלָוּ אֲנִי בָּמָקוֹם אֱלֹהִים, שְׁנַפְלָחָם לְפִנֵּי וְחַמְרוֹד אֲנָהנוּ עַבְדִּין:

בעל הטורים

וְתְּחַת אֱלֹהִים אָנָּי. כלשון שהסביר יעקב לרחל במשמעותו של מושג אחד הוא ית' י' שבאותו לשון שאמור לאחיו גורלו מושג כבוד אכיו ורצונו, אבל עכשו גם כי ייכבּדו אותו אחיו בראש להם לא קיבל אותו הכבוכו, מפני שהם גורלו מושג ומושג רשותו, ורוצה להוכיח בעל החיים עם רב בוכות פרנס אחיו, וטעם זה היה מחשבתי יוסֵף, ואמר לאחיו אחון לא מחשובי מחשוביים, כי אחון החשבה על מה שאיני מקרב אתכם לאכול עמי כקדמת דנא בחיה אכוי, והוא הטעם לפנים שני רשות שנאה, והיודע מחשבות חשבה עלי לטבתה וככ' :

ספרדנו

צ'זו אַלְיָוָסֶף. צ'זו לעברוי יעקב או זולחם על אודות יוסֵף, ויצום אל בני ישראל (שמחו ויג': לאמ' אביך צווה. צוה זרו לjosְף אביך צוה לנו, שנאמר אלק' מאלינו, לא מצדך, ו הושד אותך כלל. אבל שם יראו איך נאמר אלק' אלה ים: לְפִנֵּי מֹתוֹ. באותו הפרק צוה, ולא היה לנו פנאי לדבר אלק' אז. יט התחת אֱלֹהִים אָנָּי. האמנם אני דין החחי שאדון אחר גורתו, ואעניש מי שהיה שלית מתחו לעשווים, כמו בית זמכטל דברי בית דין חבירו. כי אמונם היהים שלחוויז בזה כל' ספק, כען לא אתם שלחחים אותן הינה, כי האלים יעל מה זה: ותם החשבותם עלי רעה. הנה פועלותם. היהיטה בשנה, שחשבתם אותו לודוך, ואם היה זה האמת היה פועלותם בדין: אֱלֹהִים החשיבה לטוֹבָה. המזיא בהם זאת השגה לחדלית טוב:

אור החרים

וְיִצְׁצּוּ אַלְיָוָסֶף וְגָרוּ. גַּדְעָן לְדַעַת טָעַם מְוּרָם לְמַמָּר, וְלָסְכּוֹנָה לְמַמָּר לְיַוְקָף, סִיחָה לוּ לְמַמָּר "לְמַמָּר הַלְּגָלָל וְלְמַמָּר טְנַמְּכוֹנוּ סָלָלָה יְלָמָר לוּ הַמְּוּרָם כִּי קְלָמִים צְלָמָוֹה" זַדְנָר, מַלְלָה יְלָמָר קָדוֹם טָמָע מְלָמִיו מְוֹה לְהַלְמִים נְוֹרָם כְּדָנִים הַמְּוֹרָם, זה קוֹה לְמַמָּר פָּעֵס כִּי לְמַמָּר, וְגָנָן: כְּיַה הַתְּחַת אֱלֹהִים וְגָרוּ. פְּרִוּס הַס לְמַס מִינִים עוֹנֵס עַל הַדְּנָר הַלְּגָלָס סּוֹפֶט וְלָסְקָוָס וְלָסְקָוָה. סָלָל מַחְלָל נְסָס, הַפְּטָר לְגַדְעָן סְנִי נִמְלָא דְּנָר מַלְיָה →

בל' יקר

מיתה בידי אדם אפילו לפי דבריהם שחשבוהו למוציא דבה, החטא תא הוא מה שמכורו לעבד, ויש להם קצת התנצלות על זה לומר לפי שהביא דברם לומר שקוראין לבני השפהות עבדים, על כן גמלו לו כמותו למכורו לעבד, על כן נאמר שאנו לפשע אחיך פשע וחטא תא, הפשע הוא שרצו להרנו בידיהם והוא אינו חייב לו לומר שאנו פשע וחטא אחיך ולמה הכנסיס אחיך בין קים, ומה נחית טעם הוא שאמר כי רעה גמלון. ונראה שהוא פשע וחטא תא, הפשע הוא שרצו להרנו בידיהם והוא אינו חייב

XIV

הזהה אווד זיון. מהו: מזוזות. מונין לתמה:

ליד תניינא בר פפא מוה ציין רלא טרב בדור
למנינו לא מוזיב או דילמא ציין דהסכים
אודיזו כמאן דרכיב בז' למונטו רמייא
תתיק : רבי שבען בן פיירט זטיך זייעש
אליהם את עני הטעאות הנגרלים וכחיב
את המDAO הנဂול ואה המDAO זקטן אמרה
זיה לפנוי הקב"ה לרבי ש"ע אפשר לשער מליכים
שישחטמש בכתר אוד אמר לה לכי ומעט
את עצך אמרה לפנוי רבש"ע זי הויאל
ואמרתו לפניך דבר הנן אמרעת את עצמן
אמר ליה לכי ומושעל ביומ ובלילם אמרה ליה

ולג' מילר נמהיה קניין ויל' דטמול
סבומה היה באליג' מברטה אל'ווע
מליא' צויט: **עניר** מטען צ'אַל
ט.' 3' מקר' מלח' ס' נספער יאנטַ
(י') זאָל צוינ' מאהט ברי' פלאטַזְ
בנטַן גאנֶה-זאָל הַלְּבָדְלִיבָן
ו-המְקֹרְן זאנַשְׁטַס וואָר צוינ' מזונַן
כל אַלְקַן גאנַמְיַן ומפלַבְּרַן מאָר לְזַיְוִינַס
עד לאָקָה עד נטַל אלְמַרְיַן ואנְטַל
מְלַכְּהַן ד' זאנַשְׁטַס זְבַּחַק כְּרַעַם
קְרַעַם זְבַּחַק זְבַּחַק זְבַּחַק זְבַּחַק

שםה מקבצת

הלו כבשנה המומה : ו' מלה
ט קני כי-ה. נד חותם בקנין :
בלסנדי. מלה בקנין מהות
שה בלסנדי' ומן סיה בקנין
זהו כלען דהון להס בקנין
כ: כהוב קניינו ונלסנדי. מלה
סבבון ד'

ישל ראש חדש שנוצר בטליה אמרה**קב"ה** שעד זה היה כפורה על שמענויות
את זהותך אמי רמי כתיב יתגוזא ואין דשא בתלה בשכחה וכחוב וילך כת' נון
שיה השודה טרם היה באין במעלי שבתא מלמד שיזיאו דשאות ועומד על ען נון
טהר קרע עד שב אדם הראשון ובכך על לדם הרחמים וזה נשמה וצמד
למן שהקב"ה מראה לחתולן ישן זיקם ירב נטמן בר פפה והוא לא ליה
הודא ניתרא שדי ביה בירוני ולא צמה בעא חרטם אתה מיטרא וצמה אמד

ה' סמוך רב ורבו
ב' רב צדקה וזה
ה' פלטינוס ור' גומקומים וכלה
ר' צביה ור' לוי חדיכ זבא

הינו דבר אמי: אמר רב חנן בר רבא הושמעה ברא בפי עצמה היה יששיגו נון לה שני גבון ומשי שדראות וכי משה רכינו קניין היה או כליסטי היה מבאן ז' סר' חשבוה לאומר אין הויה מן השמים אל' רב חסדא לרב חילפא בר אבניא יט' יול' בתוכו קניין וככלסטי בגאנטריך ופרשא (ו'אתה) המשת סרוי פלשתיב ז' ד' העות ואישורי אישקלוני הגותי והעקרוני והעיסים אמר חמשה וחישב שראא ט' מה' אמר ר' יונתן ארזון שלחן תמשה אל' רב חסדא ל' חילפאבר אכינא כתוב ל' ז' ד'

גָּמְתָה לְסִפְרֹתָה שֶׁמְזֻמָּנָה מִקְרָאִיתָן סַעַד
[ג'] כְּבָדָן אֲמָרָתָךְ וְאֵין
הַחֲזִיקָה וְהַבָּגָל מִשְׁאָר
כְּמַתְּהָרָת דִּין גְּדוּלָה
אוֹזְנָקָן]

ויצו נבוחת לפק שערת הרים פושט ולו יש א' לפיק צבב נ' נר כיווץ בדבר אתה אומר כי החובן עיר סחון מלך האמדי הוא והוא מושב נלים במלך מואב ונוי מא נפקה מינה אמר לנו הקב"ה לישראל אל תסחץ את מבאב אמר הקב"ה לחוי סחון לפק מטאוב וליחו ישראל וליפק מסחון הייט ר' אמר רב פפא עטן ומואב טודו בסחון צידוניים י"ז י' קא להדמן שדין הגא שעיד ושין מהר ארין ישראל מלמד טכל ומ' אמר ונחד מאותם השלמה היל רווה כל ברכך גורל לשותה הביאתך לו

לנצר מלחמתם זו נס מלחמת
לנצר מלחמתם והלאה כבש כל
הברושים כבש נס לאו הרג חתולין ליטו
הברושים וליטו קושוים וויזו ברדאל
פוק מיטזיאס ואילך קוקולון דונזון
בבלון אגדיתן ונכזב זאנ
וואויאס וגומיאס וגומיאס נס נס
ויאויאס נס נס נס נס נס נס נס נס נס

האות י' קrho אן רפהז או סל' אנטה נהייכס: ואנו נלחט במלך טה-ה. לנו ט לאַהְבָּזֵעַן האַהֲמָה מיטס זאַה
ההַמֶּרְכָּז פְּפִילְעָן. נומְלָה גְּנַעַן (ד' ה'): מען ווֹתְחָגְגָה צָהָרָן כְּסִיּוֹן. ע' סְמִינָה טָהָרָה לְבָרָלְעָן צְבָא
ג' גוֹן וּכְעַמְּשָׁן מְפָרָס כְּמַלְעָה כְּנַיְנָה כְּלַחְדָּה כְּלַחְדָּה וְלִי' (א' ג'). צְבָא
ה' יְמִילָה כְּסִיחָן הַלְּמָה סְחָן כְּכָבֵד לְהַקְּרָבָה צְבָא
צְבָא: יְמִילָה כְּסִיחָן הַלְּמָה סְחָן כְּכָבֵד לְהַקְּרָבָה צְבָא
צְבָא: יְמִילָה לְהַקְּרָבָה צְבָא וְסִמְחָה כְּכָבֵד וְרִיכָּה לְהַקְּרָבָה צְבָא וְעַד צְבָא הַכְּלָל
לְהַזְּבָקָה לְהַקְּרָבָה צְבָא וְנִי'. נ' ע': מְלָה דְּנָרְעָן כְּסִיחָן אַהֲרָן וּמְלָה דְּנָרְעָן וּלְהַמְּרָאָה וּלְהַמְּרָאָה.

ב' נסיך נוליס כי גולים לך גולס: שמי גולס א' ו' חם
הו רוחם פערור' פערור' גולס
ג' נסיך

בנוסף לארון המתנה, מטבח ומטבחון, ארון אמבטיה וארון מטבח (במקרה שבו אין ארון מטבח נפרד) : ואולם היחס

הנ"מ. מחד' הגדת הפלחים זו יוזמת גזיה זו בצד
הנ"מ וזה קשור ברוח מוסמך רוח. אל גוד זה בצד ורוכב
הנ"מ מושן למש' כלדר מושן פול רוחם מושן צ'ו.
(תנ"ך:)

... בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְבְנֵי יִהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ עָלָיו הַזָּהָר

רַב בָּהֶן נְצֹחָה כְּלֹתָה וְכִי נְצֹחָה . (מל'זד) :
א'ג

Long-term forecast (long-term forecast)

274

Digitized by srujanika@gmail.com

10. The following is a list of the names of the members of the Board of Directors of the Company.

18

הגבועות: הומרה רודוי לצבי או לעפר האילים. הגהזה עומר אחר בתלנו. משגיח מידה חלנו מציז מורה תרביכם:

תנא רבי יeshmuel. אל מלא לא וכו' ישראל אל לא להקביל פניהם אביהם שבעשימים פעם אתה בחזרה דים: אמר אבי הילך ערוך למימרא מעמר: מי זה עלה מורה מדבר מתרפק על חזקה:

ויהי רצון מלפניך יי' אלהי ואלהי אבורי למלאות פגימת תלבנה. ולא יזיה שום מעוט. ויהי אור תלבנה כאור החמה וכאור שבעת ימי בראשית. כמו שהיתה קדם מועטה. שנאמר את שני הפאות הנדרלים. ויתקיים מכאן שברחוב ובಕשו את יי' אלהים ואת הויר מלכים. Amen:

שיר לפעלות. אשא עיני אל-הרים. מאיין יבא עורי: עורי מעם יי' עשה נשמים וארץ: אל-יתן למות רגלה אל-ינום שマーך: הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראלי: יי' שומר יי' צלח עלייך ימיגך: יומם המשמש לא-יבכה וירח בלילה: יי' שומר מבליך ישمر את נפשך: יי' שומר צאתך ובואך מעטה ועד עולך:

הלויה. הלויה אל בקרשו הלויה ברקיע עוז: הלויה בגבורתו הלויה ברב גדרו: הלויה בתקע שופר הלויה בגבwl ובנור: הלויה בתף ומחול הלויה במניגים וענבים: הלויה בצלצלי-שמע הלויה בצלצלי תריעה: כל הנשמה תהליל יה. הלויה:

למנצח בניגות מיום שיר: אלהים יתנו וברכנו יאר פנוי אהנו סלה: לדעת הארץ ברקע בכל-גנים ישועתך: יודע עםים אלהים. יורך עמים בלם: ישמו וירנו לאמים בירחسط עמים מישר ולאמים הארץ תנחים סלה: יורך עמים אלהים. יורך עמים בלם: הארץ נתנה בולה: יברכנו אלהים אלהינו: יברכנו אלהים ויראו אותו כל-אפסיא-ארץ:

חנא דבר, וכו' גמר סנדין מ"ג ומילו הכל"כ ל"ג ע"ד למלאו הסוף הנרכח ולטטר לחורי קדים לרנן, וכן הול גס טנא נני ספדר. נס יען נמדו סייס עס מלאר וזה נסח הנרכח ונמק לחורי "קדיט דרכנן", הכל טוח הקדים שע קודס תנול דני הלה לת האחד סנדין ט' "הט ר' יוחנן כל בטרכן לת חמוץ צומני כללו מוקל פני זכינה". מי אתה, זירח, ר' כה. פגימת הלבנה, זנת מעתה על קערנה כדימתה בחולין ס', ע"ב ויהי אור הלבנה, ע"ב יצעה ל', כה. וקסו סוד ג', כה.

שיר לפעלות אשא עיני, ממור קב"ה. הלויות הלויל אל, טוטול קב"ה. והטלית כ' הגוטומים מניה געל מג' נם' מכ' כס הכל"ה, מהנס הכל"ה נז' ע"ד ור' ק"ט ע"כ לך הוכיל להול חת מומול ק' נלבד וגטעמיו קודס דוד מלך יתלהל. ונלהה זקופה נס מה טוטול קב"ה גענור זכותו גו צט וויה זטירת כס ציטרנו מכל דמי רע. למנצח בניגות, טוטול ס', וטירתו ע"פ המקובלס כמו זכות נגימת קלו צל"ה סוף ריני קידות הלבנה.

שש ישעה ל

כד והאלפים והערים עברדי האדרמה בלילה חמץ יأكلו אשר זורה ברחת ובמזרה: כה ויהי על כל גביה ועל כל גבעה נשאה פלגים יבלוי מים ביום הרג רב בנפל מגלים: כו ויהי אור להלכה באור החמה

! וא/or החמה יהיה שבעתים בא/or

תולדות אהרן

[בד] ירושלי משורות פ"א ד, תחומה משפטים י. [כה] במיר פ"ד ב. [כו] פחים סח, שנחרן צא, ביר פ"ג ו פ"ג ר פיב ג, שפיר פ"ז בא פיח יא פג ה, במיר פיב יב פכיא כב, קהיר פ"א ז, תחומה בראשית ג, וקהל ג, פנחס יד, שופט פקיא פקמ"ז, פרקי דוד א פנ"א, זהר חי"א לד. ע: קלא, קפאו, חיב ג, קעב: דכא: רלב ום, חז"ט. קעה: חז"ת. כא: כו. ל.

רש"י

(כד) והאלפים. טוילים: בלילה חמץ. כמו על קל נילע (כח) יבלוי מים. נמי מיס, כמו על יונל יקלע קלינו (לוון ו ה). קצין וממן ממולין וממחקין קלינו ימלוך, יכללו: אשר זורה. סמוכה גדול נמלך לזרו [פ"ט צלך מדור]. יונמן מילנס פערמים, מהת נרמת ולםם נמושה, כדי לנוקם סמוכה, לפיק יסח מתן גדול נסוכה צולג נמושה אקל קקצין: רחת. פיל"ח גלע", מושג צניעות כהו רל צנעת הימיטים. צנעים, סגע צניעות בא/or שבעת הימיטים. צנעים, הלי לרצעים וחצע צניעות העוליס נלט מלה ולחנעיס וצלטה (עי' יונן גלע"). ומדלך מגדה (מנומלה מטבחים י) גליל נפוץ גלול צילה פולוכ נלול נמן: רחת ומטולפלן: מורה קלא טס ווישן:

מוותף רש"י

(פסחים סח). הוו, לרצעים ומצע על הור כל יוס נרלהציהם (וכח"ד ג): "ויהי יוס המד כול יודע לה" ה' יוס ולט לילא". ה' הור טנה כהו רל טלים הבנ"ה, סמלמר ומלול בכממה יסח צנעים כהו צנעם כיmis, הלי לרצעים ולט לילא, ולט עם הלה כלה צענד גלות אמקות, צמי משיקט יכו

מצודת ציון

[כד] והאלפים. כסומים, כמו שנר הפליך (ונכיס ו ג): והערים. כן יקלטו המורט שuds קטיעים: בלילה. מלען כלטול וטרטונג: חמץ. מלען טמן, ווועה לומר מהוחכין קדנער סממען: זורה. מעיט פoor הסטומה מול סרום לאפיטס האפקט, ווועה קם גאנן רות ג: ברחת. סס כליז צוילן ט האנטלה, ווילעה כן נפי סטען טומו אל הרים: ובמורדה. נס סול סס כליז עטף לווועט ט האנטלה: (כח) פלגים. למוטה המיט האנטלהס ומפלדים נקל ווילען: יבלוי מים. נס הווע מעיין פלגי, כמו ווילען

מצודת דוד

(כד) שעודי האדרמה. כי בתם חורשים השודה לזרעה: בלילה חמץ יאכלו. מאכלם היה תבואה בלולה במגן המוחץ ברוב התבואה: אשר זורה. רוזה לומר ייזקו המרין בחعروבות התבואה נקה אשר זורה ברוח על ידי הרחת ובמזרה להסיד הפסולת. כי מרוב הברכה יאכלו גם לכהמות התבואה נקייה: (כח) והיה על כל דר גבוזה ועל כל גבעה וכורי פלגים. מרוב המטר: ביום הרג רב. כל זה הטובה היה בעת שהיה הרג רב במחנה אשור על ידי המלך המכה בס (פ"ב יט לה):

תרגומים

שְׁמֹן וּכְיַין וּפְטִיכָּין:
כְּדֵבֶר נָתָנָא וְחַמְרָא דֵי
מְפַלְחִין בְּהֻן יְתֵא אֲרָעָא
בְּלִיל קְפָטָם יְקָלָן דֵי
דָּרָא בְּרִיחָתָא וּבְמִדְרָא:
כְּה וַיְהִי עַל בֵּל טוֹר רַם
וּעַל בֵּל רַמָּא מַנְטָלָא
פָּצִידָן גַּדְרִין מִין
תַּקְלָא לְמַלְכִין
וְלִמְשְׁרִיתָהוּן בַּיּוֹם קָטוֹל
בְּבָבְמַפְלָה וּבְרַכְבָּין:
כְּה וַיְהִי נָהָר סִיקְרָא
בְּנָהָר שְׁמָשָׂא וּנָהָר
שְׁמָשָׂא יְהִי עַתְיִד
לְאַנְגָּרָא עַל חַד תְּלָת
מָהָא אַרְבָּעָין וְחַלְתָּא
בְּנָהָר שְׁבָעָת יְוָמִיא

ישועה ל-
כָּר וְהַאֲלָפִים וְהַעִירִים עַבְדֵי הָאָדָמָה
בְּלִיל חַמְיִץ יְאַכְלָו אֲשֶׁר זָרָה בְּרַחַת
וּבְמֹרֶה: כְּה וַיְהִי | עַל-כְּלָהָר גָּבָה
וּעַל כְּלִגְבָּעָה נְשָׁאָה פְּלָגִים יְבָלִי-
מִים בַּיּוֹם הַרְגָּרְגָּר בְּגַפְלָל מְגַדְּלִים:
כְּה וַיְהִי אֹרֶה-לְבָנָה כָּאָרֶר הַחַמָּה
וְאָרֶר הַחַמָּה יְהִי שְׁבָעָתִים כָּאָרֶר

תולדות אהרון

(בג) ירושלמי מעשות פ"א ד, מהומא שפסיטין ז, (כח) בפיר פיר ב (כו) פסחים סח. סנהדרין זא: ביר פיג' ו פ"ג ד פ"ב ג, שפיר פטיז לא פיח א פיג' ה, בפיר פירג יב פכיא בב, קהיר פיא ז, מהומא ברואשית ו, ריקל ג, פנחס ד, שוויט פקיא פקמיין, פוקי דרייא פוניא, זהר חייא לד. ע: קלא. קפא, קעב, ריבא: לב. רם, ח"ג ג. נ. קעה: ח"ז י.ה. כא: כו. ל:

ריש"

(כד) והאלפים. סוריס: בְּלִיל חַמְיִץ. כְּמו עַל בְּלִילוֹ (ליוכ' 1 ח). קְסָן וְמַכְנָן וְמַמְוָלָן וְמַמְוָלָן (וַיְמִיא 3 ס): בַּיּוֹם הַרְגָּר רַב. סִילָה טָמֵם נְמֻנוֹתָה סְנָמוֹס, יְמָלָל: אֲשֶׁר זָרָה. סְנָמוֹס פְּעֻמִּים, לְחַמָּת כְּרָמָת וְלְחַמָּת נְמֻולָה, כְּדֵי לְנַקּוֹת הַמְּנוּולָה, לְפִיכָן יְהִי שְׁמַנְיָה כְּלֹל סְנָמוֹולָה סְוָרָה נְמֻרָה מְלָל וְקָצָן: רַחַת. פַּיְלָה גָּלְעָעָר, מְלָה יְזִין גָּלְעָעָר. וְמַדְרָת מְנָדָה (מְנוּסָמָה מַפְפִיס 3) בְּלִיל לְפָנָן גָּלָל סִילָה הַמְּוֹלָל גָּלָל נְמַנְיָה: * רַחַת וְשָׁמְרָפָן: * מְזָרָה קְפָתָג נָס וְזָקָן:

תוספות רישי'

(פסחים סח. ג): מְרַכְנָתִים וְמְעַט עַל הַר סָל יוֹם נְדָלָתִים וְזִיטִיה ד ג: יוֹקִיה יוֹס לְמַד כּוֹן יְהֻדָּה לְאַיִל יוֹס וְלְאַיִלָּה. נָלָה טָבָה כְּלֹר סָל טָלָס כָּנָמָ, טָנָהָר וְלוֹר הַמְּמָה יוֹקִיה סְנָמוֹס כְּלֹר סְנָמָה הַיִמִּים, וָלָה לְלָה, וְלָה שְׁמָמָה נָרָה לְלָה סְנָמָה תְּמָהָם וְלְרָנָעָים וְלְלָה עַדְף פָּלָה כְּלֹר סָל פְּכָסָו סָל מְלָהָם מְרַכְנָתִים וְלָה

מצודת ציון

(כד) והאלפים. סְוָרִיס, כְּמו שְׁגָן הַלְּפִין (וְכִיס 1 ג): וְהַעִירִים. כְּן יְקָרְלוּ הַמְּמוֹלָס עַזְזָס קְפִיסָים: בְּלִיל. מְלָאָן גָּלָל וְפָרָטָן: חַמְיִץ. מְלָאָן פְּמָן. וְלוֹגָה לְמַר מְמַחְקָה כְּדֵנָה הַמְּמָמָן: זָרָה. עַיִט פּוֹרָה הַמְּנוֹולָה מְוָל הַרְוָת לְהַפְּלִים סְפָסָלָם, וְקָרָב זָרָה לְפָמָגָן זָרָה: בְּרַחַת. סָס כְּלִי שָׁוְרִין טְוַתְמָנוֹולָה, וְקָרְלוֹן כְּן לְפִי זְמִינִין טְוַתְמָנוֹולָה: (כח) פְּגִינִים. לְמֹתָם הַמְּמָלָגָטִים וְמְפָלָדִים לְיַעַן וְוַלְעָן: (כח) פְּגִינִים. נָס הַיּוֹלְמָעָן פְּגִינִים, כְּמו וּעַל

מן, כְּמו (מנחות פט): (כח) וּבְסָזָה. נְס נָהָה לְאַיִל: (כג) וְאָרֶר הַחַמָּה יְהִי שְׁבָעָתִים בְּאוֹרְשָׁבָת הַיּוֹם. סְנָמוֹס כָּס לְרָכָבִים וְמַעַן, וְכִמֵּן כְּלֹר סְנָמָה סְיִם, לְרָכָבִים וְתָעָבָן כְּלֹר וְיִמְסָס כָּל טְכִינָן, נְמַלָּעָן עַדְף פָּלָה כְּלֹר סָל פְּכָסָו סָל מְלָהָם מְרַכְנָתִים וְלָה

מצודת דוד

(כד) שְׁבָדִי הָאָדָמָה. כִּי בְּחֵמָת הַשְׁדָה לְוַיְעָה: בְּלִיל חַמְיִץ יְאַכְלָו. מְאַלְמָם יְהִי תְּבוֹאָה בְּלָהָה בְּמִזְרָח הַמְּחַזְקָה בְּבָבְתָּה: אֲשֶׁר זָרָה. רַזְבָּה לְמַוְרָה יְהִי קָזָקָה הַמְּחַזְקָה בְּתְּבוֹאָה נְקִיה אֲשֶׁר וּוֹה בְּרוֹחָה עַל דֵי הַרְחָת וּבְסָזָה לְהַסְּדִי הַפְּסָלָת, כִּי מְרוֹבָה הַבְּרָכָה יְאַכְלָו גָּמָם לְבָבְתָּה נְקִיה: (כח) וְדִיחָה עַל בְּלִיל גָּבָה וְזָלָל בְּלִיל גָּבָה וְכְרִי פְּלָגִים. מְרוֹבָה הַמְּטָר: בַּיּוֹם הַרְגָּר כְּלֹבָה אֲשֶׁר עַל יְדֵי הַמְּלָאָן הַמְּכָה בָּס (ופ"ג י.ט לה):

שבב ישעה ל'

שְׁבָעַת הַיּוֹם בְּיוֹם חֲבֵשׂ יְהוָה אַתֶּךָ
שְׁבָר עַמּוֹ וְמִחְזָן מִפְתָּחוֹ יְרֵפָה: פ
כְּתַנְגֵּה שֵׁם יְהוָה בְּאֶמְרָחָק בָּעָרָךְ
אַפּוֹ וְכָבֵד מִשְׁאָה שְׁפָתָיו מְלָאוֹ זָעַם
וְלְשׁוֹנוֹ כְּאֶשׁ אֲכָלָתָ: נָחָר וְרוֹחָה בְּנָחָלָ
שׁוֹטָף עַד־צִוְּאָר יְחִצָּה לְהַנְפָּה גּוּיִם
בְּנָפָת שְׂוִיא וְרָסָן מִתְּשֻׁעָה עַל לְחִיִּים:
עַמִּים: כְּטַב הַשִּׁיר יְהִיה לְכָם בְּלִילָה

תולדות אהרן

[כו] והר ח'יב ג', [כט] פסחים צה', ערין י', ירושלי פסחים פיט ג' ביר פיז ב' שהשיר פ'יב, תחומו בسلح י'יב, שורט פ'יא פ'יח פ'יקינג, וזה ח'יב רפסט', ח'יג צו'.

רש"י

(כ) שם ד'. גנורמו שמה לו לך, מה טעתה לך, והם מכוונים להוציאו: רפסן. פלומכין, נקנמרין: בא ממראח. נלהמן מה טהנרים זה פליינ"ק נלע"ז: (כט) השיר יהוה לךם. כליל יmiss לריס: משאה. ק"ל מליכ, וטינו הילן האפקת מתול לך טמה זו: בליל התקדש חג. כמו טולמלטס טיר על קפקשים נמלרים. וכלה מקלח וה כליל נול לול מה קלח ולימד על שוטף. הילר השוער צו ילה צו מד לוולו, סלון פרעה טולמנו כלל ניל מליל מליל פקמים. מליטס מהלים (ה כ):

לנטות ונטוטלטן: • רפסן טסטון:

מוסף רש"י

ולין נאם עננה (שם ד ז): [כט] השיר יהוה לךם. הילן (ערין י') נויס צמגולט מן הנלט (פסחים צה): בליל

מצודת ציון

(כו) חבווש. עיין כריכם מעלית על מקוט השכבה, כמו וליל מוכנו (פליל ה א): וטחן. עיין מלכה ופלען, כמו מפן רלך (פליל ק ו): [כו] זעט. כעמם וקוף: אוכבלת. צוירפם: (כח) ורוחו. עיין דנור טמלה נצפהם קרום: שוטף. ענן מילוי הילך: ייחזה. עיין מלוקה, כמו ומתקן לגאנט רוחות פטמים (הילן ט ד): ליהנפה. לאוליך ולכטיל ולפולה נטונ הנפה והווע נמיין נגרה, זנדנרי לטנטיט זיל (הפטס פ"ט פ"ט) וגפה צטוליטה טם קקמם: שוא. רולא לטולר וועה: רפסן. הווע מה צטולין נטהמא כל דז, כמו נטמא ורטן (פליל ג כ): מותעה. מלען מועה: ליה. היל המקוט טולל הילן:

מצודת דוד

בימים חבווש. זה הטובה יהיהبعث ירפא שכבים ומכתם, רוזה לומר אחר מפלת אשור שהיה מכחה כהה: (כט) הנגה שם ד'. מפלת אשור שהוא שם גבורותו של המקומות הנגה המפללה ההיא בא ממראח. רוזה לומר מן השם על ידי המלך המכחה בהם: בושר אפס. העברות האך וכובד המשא העמושה על אשור בא ממראח מן השם: שפטין. שפתיה ה', והווא דרכי הנבואה על מפלת אשור: ולווננו זכר. כפל הרבר במילות שתנות: (כח) ורוחו. רוח פיו היא כנחל השוטף בחזקה המגע עד הזרואר, רשותה יחולקו את הגורע להיזה מה טועל למיט ומה בם, ורוזה לומר כמו שיש סכנה במים הכאים ושוטפים בשעור זה כן יסתכן מחנה אשור ויפלו: ליהנפה גוים. רוח ה' דבר להניף העמים אשר במחנה אשור בנופת שוא, כי הנגה היה עשויה לבור הכר מן החבן, אבל הנגה הרעה שנתקביה גסות אין בה תועלת כי הכל נופל דורך הנקבים, וכן מחנה אשור ינפו

אמר אביה הלך נטירנו
 מעומד. טהלי
 תלמיד ה' מהלוי חי קגע
 לדביו על מנת לט ר' ולו
 על מימרות ר' דמיימי לה
 ט"ק ניטול (כל השמן
 על המדריך צומנו כללו מקובל
 פנ' טכינה) וכגמ' לו
 לדפ' נומר לומר לדבוי קמ'
 למכוויאו ה' ג' קמ' למכוו
 לט ר' כי טפי נימול
 להקמין לדביו על מוקפה
 ולט על מימלה, וחדפ' נומר
 לומר לדבוק מינת הילך
 ולטהין בעס לדביו דוקה
 על מנת לט ר' כי סנה
 חמרו צואר לכל מיל טסת
 למיקון הטכינה נחלמיס
 מיטוב וכל מיל דהו
 כלעומת קב"ה מעומד,
 וכטמול טיב ק"ד לדרכם
 הילבנה הויה מייל הטכינה
 וכלהמר ר' יומן ולט מיל
 למימר הילך מעומד
 לדרכם טב למימב, ומכי
 טמע חי' לנוּם דר' ג'
 לקט מל פנ' הטכינה נקוד ומלמה
 מסמע הטכינה ה' טב למימב מעומד.
 וחס בעס הילך עמה טהלה נטירנו מ"ז

**אביהם שבחים פעם אחת
 בחדש דים, אמר אבי
 הילכה נימרינו מעדן:**
 זהה אור הילבנה באור החמה ואור
חמה זיהה שבעתים באור
שבעת הימים ביום חבש יהודאות
 יהודאות את שבר עמו ומחץ מכתו
 ירפא; ותעדי זהב וכסף ומלבושך
 שיש וממש ורकמה סלת ורבש ושמן
 אקלת וגפני במאוד ותצלחי
 למולקה;

אחר ברכת הלבנה לא יאמר علينا לשבח ע"כ נקוה לך
 עד במלכות שדי, כמו שנחפסת בבלדי דעתה באיזה עירות,
 אלא אחר תנא דבר ר' ישמעאל יאמר שלום עליהם
 והמשכיל יבין ודין הערה זו בקצ"ר אמריך, וזה כלל גדול
 שלא ינаг שום דבר עד שידע המנהג מרוז"ל או מכתבי
 האר"י זיל האמתים או שידע טעם כעיקר למנגה.
 טורה באזכבר אותן ק"צ

ואח"כ אומרים שלום עליום ג"פ.

דקט מל פנ' הטכינה נטירנו מ"ז
 וחס בעס הילך עמה טהלה נטירנו מ"ט
 פחת עליים מינדרין מ"ז

הטבת חלום

אם כשיתן יסס ידו על גיד הנמה יתבלטו כלמות רעים. רבעו לטрис צפוי עה"מ כ"ז
 פ' וצולם. ונילחה לדפס מלס מלס רע וידע טהו סיטה על גיד הנמה ה' ג' נטונות.
 וולג' הוואר כי ידעמי מולדס גדול צלט טיב מקפיד נחלומות וטמאל צלהה מ"ט חמד צעל
 סלוכ טיב ממענה מ"ט נטנת וטמאל לו נטנת ה' צלט ימענה וטוג' לו מלס.
 דנט לפי מע' ג' הו יי'

ישעה ל

כד והאלפים והערים עברית האדמה
בליל חמץ יאכלו אשר זורה ברחת
ובמזהה: כה והיה על-בל-הר גבה
על כל-גבעה נשאה פלגים יבלוי-
מים ביום הרג רב בנפל מגדלים:
כו והיה אור-הלבנה פאור החמה
ואור החמה היה שבעתים פאור

תולדות אדרן

(כד) ירושלי מעשות פ"א ד, תחומו משפטים ז. [כח] בפי פיר ב. [כו] פסחים
סת. סנڌידין צא", ביר פין ו פין ד פירב. שפיר פסי לא פין יא פין ה, בפי
פיינ' יב פכיא כב קהיר פ"א ז, תחומו בראשית ג, וקהל י, פנהס ז, שודט פק'א
פקמי, פרקי דרייא פנ'א, זהר ח'א לד. ע: קלא. קפא", ח'יב י. קעב: ר'בא: ר'לב. ר'ם.
ח'ג נ. קעה", ח'ז י. כא: כו. ל.

ריש"

(כד) והאלפים. סוליס: בליל חמץ. כמו על (כח) יבלוי טים. כמו וועל יונל יעולם
בלילו (ליהו ו כ). קטן ומוקן ממולין וממוחקין גלקיו (ימיה ח ט): ביום הרג רב. סייל טעם
نمכוולא סמכום, ימכלו: אשר זורה. סמכולא גדוול נמלך מלוכו (פ"ט נולין מלוט). יונמן פירנס
פעמים, מהם זרמות וולמים נמויה, כי נקום צויס קטול וככ נמפל לנכין: (כו) שבעתים
סמכולא, לפיכם ישא סמן נולן נמכוולא זורה כואר שבעת הימים. סגעים, סגע זרעים ומחט
נמולה מול הסקין: רחת. פיל"ל נלע", מורה כלור כל סגעם קיימים, הרי לרגעים ומלא
יוזן נלע". ומלהט מוגה (מנומול מטאפעים ח) סגעיות בטולס סלק מהום ומלכניות וטלחה (עי
כליל לנוון נולן סייל טולן נולן סמן: רחת וחטולן: * פורה קהיג טס ויען:

מוסף רשי"

(פסחים סח). מ', לרגעים ומצע על מוש כל יוס נרתקים
ווצראה ד ג: "וְסִיחַ יָסַרְתֶּן הַמֵּת יַוְעַד לְכָל יָס וְלְלָהּ". נ' מוש וגנה סל מושה המכט, גממר ומלול
הממה יהיא סגעימות כלור סגעם קיימים, נ' ללה, ומל'
עמ' מוש כל רמת סענד גלים אמקודס, סימ' מסטן יהיא
עדף על מוש כל עכיזו סלק מהום לרגעים וטלחה

מצודת ציון

(כח) והאלפים. סוליס, כמו טני טלפין מתרס ו ג':
והערים. כן ייקלו סטומי טuds קטיטים: בליל. מלון
כלול וערטנו: חמץ. מלון סמן, ווועה לטר מטוק
נדער הממן: זורה. עיט פואר סטומו מוש קיט
לטפרה לטפולם, וכן זאג פט גאנ' (וח' ג): ברחת.
חס כל' טווען ט כטומו, ווועה סט מטפין טומו
אל' כיטו: ובמורה. נס הוועס כל' פטוי מוש טו
המגולא: (כח) פלגי. הטומ' גיטס המטפניש ומטפדים
טילען: יבלוי טיב. נס הוועז פלגי, כמו וועל

מצודת דוד

(כח) עובדי האדמה. כי בתם חורשים השהה לזרעה:
בליל חמץ יאכלו. מאכלם היה חבואה בוללה במק
המוחק ברוב תבואה: אשר זורה. רוזה לומר חזק
המן בתערבות חבואה נקייה אשר זורה ברוח על ידי
הרות ובמוחה להסיד הפטולת. כי מוחב הברכה יאכלו
גם לבמות חבואה נקייה: (כח) והיה צל כל הדר
גובה ועט צל גבעה וכורי פלגי. פרוב המטר: ביום
הרג רב. כל וזה הטובה יהיה כעה שייה הרוג רב
במחנה אשר על ידי המלך המכה בס (מ"ב ט לה):

שְׁמָךְ

ישעה ל

בְּיוֹמָא **דִּיתִיב** **יַי** **יַת**
גָּלוּת **עֶמִיה** **וּמְרֻע**
מְחַתִּיה יִסְיִי: כו הֵא שֶׁמָא
רְיִי **מִתְגָּלִי** **בַּמָא**
דְּאַתְנְבִיאו **עַלְוָה** **נְבִיא**
מְלָקְדָמִין **פְּקִיפָ** **רוֹגְזִיה**
וּקְשִׁי **מְלֹסְבוּרָא** **מַן**
קְרָמָה **עַל** **רְשִׁיעָא**
גְּנַפְק **לוֹט** **וּמִמְרִיה**
כְּאַשָא **אֲכָלָא**:
כָה **וּמִמְרִיה** **בְּנַחַל** **מְגַבֵר**
עד **צֹוָר** **פְּקִיפָין** **יַקְטִיל**
לְאַרְמָא **עַמְמִיא** **בְּרָמוֹת**
רְיַקְנו **וּנְמָם** **דְּטָעוֹ**
בְּלִיסָת **עַמְמִיא**:
כַט **טוֹשְׁבָחָא** **תָהִי** **לְכוֹן**
כְּלִילָא **דְּאַתְקָדְש** **בֵיה**

**שְׁבֻעַת הַיּוֹם חֶבֶשׂ יְהוָה אֶת־
שְׁכָר עַפּוֹ וִמְחֵץ מִכְתָּו יְרֵפָא:** פ
ט הַגָּה שֵׁם־יְהוָה בָּא מִפְרַחַק בָּעָר
אֲפּוֹ וְלֹבֶד מִשְׁאָה שְׁפָתָיו מְלָאוֹ זָעַם
וְלִשׁוֹנוֹ כְּאֶשׁ אֲכָלָתָה: כה וּרְוֹתָה בְּנָחָל
שׁוֹטֵף עַד־צֹאָר יְחִצָּה לְהַגְּפָה גּוֹיִם
בְּנָפָת שְׂזִיא וְרִסּוֹן מִתְעָה עַל לְחִיּוֹ
פְּלִילָה עַמִּים: כט הַשִּׁיר יְהִי לְכָם

תולדות אהרון

[כז] זהר ח'יב נ,: [כט] פסחים צה,: ערנן י,: ירושלמי פסחים פיט ג, ביד פיו ב,
שהשיד פ'יב, תחומה בשליח ייב, שוויט פ'א פיתח פקיעג, זהר ח'יב רמט:, חז' צו.

ב' טו

(כו) שם ה'. גנומטו סמהן לו למס, מה ציעסה
קונמאלין: בא ממרחך. להלמיין מה סקאנטיין זה
ימיס רזיס: משאה. כ"ה ימיה, ומיאו היל
כמו מטה, לפיך נוקה רפי: (כט) בנהל
שוטף. הצל העוגר צו ילה צו עד צולרו, צולין
זו צוס צם לערמוד צפוי צטוף טמיס: להנפה.
לעגיף, מווינ"ר צלע"ז: בנחת שוא. לו להועיל
מליליס (ה כ):

לנפות ווינטז'יפלטן: רפן מוצק:

מופע רשי

ולוין נגס טענו (שם ד ז): וכעת השיר יהוה לכם. כלל (עורכין י): ציוס מהנהלו מן הגלום (פסחים צה): כלל יט

מצודת ציון

[כל] חbos. עין כריכם מטלית על מקום ה-^היכנָר, כמו צלען מונטָנו (נישל 6 ו): ומיח'ן. עין מלְה ופלְג, כמו מהן לרילַס (מאלִיס ק ו): [כז] זעט. כטם וקְפָּת: אוכְלָת.

טולפָט: [כח] ורוֹחוֹן. עין דכוֹר ה-^היכנָלָה נ-פְּסָמֶת ה-^הרְוָתָם:

שׁוֹטָטָה. עין מסירות פְּלָקָן: יוחצָה. עין מלְקָה, כמו טמְמַן גְּלַרְגַּט רְוּמוֹת סְדָמִים (נישל 6 ו): לְהַגְּפָה. נְכוֹלֵךְ וְלְפָוָרָה נְמֻן ה-^הינְפָא וְטוֹרָה כְּמַן כְּבָרָה, וְכְדָרָרָה לְרַכְמִיתָן זְיַל (טט פִּיה מִסְתָּר) וְנְפָא צְמוֹלִילָה לְתַבְקָמָה:

שׁוֹאָ. רֹוָה נְמֻתָּר רַעַת: וְרַפְּנָן. הַוְּלָה מָה אַמְוֹלִילִין ה-^הנְגָמָה עַל יְדוֹ, כְּמוֹ נְמַגְּגָז וְקָן (מאלִיס גג ט): מְתַהָּתָה. מְלָדוֹן מְוֹעָה: לְחִיִּי. הַוְּלָה בְּמִקְומָס צְהַלְלָן קְמָעָן:

מצודת דוד

ביום חמוץ. זה הטובה יהיה בעת ירפא שברם ומכתם, רוצה לומר אחר מפלת אשור שהיה מכיה בהם: (כח) הנה שם ד'. מפלת אשוד שהוא שם גבורתו של המkos הינה המפללה היא בא ממתק, רוצה לומר מן השם על ידי המלאך המכיה בהם: בזעג אפס. העברת הארי וכובד המשא העמוסה על אשוד בא ממתק מן השם: שפטין. שפטין ה', והוא דברי הנבוואה על מפלת אשור: ולשונו זכר. כפל הדבר במלאות שונות: (כח) ורדוון. רוח פיז היא כנהל השוטף בחזקה המגע עד הצואר, ושם יחולקו את הגוף להיות מה ממעל למים ומה במים. רוצה לומר כמו שיש סכונה במים הבאים ושותפים בשער זה כן יסתכנו מהנה

אשר נאמר באב"ה ומשפט נשוא זו נ"ט מהנ"ז מהו? רוח ה' דבר להנ"ק העמים אשר במתנה אשר בוגת שוא, כי הנפה היפה עשויה לברך גויים. אבל הנפה הרעה שנזכירה בסות אין בה תועלת כי הכל נופל דרך הנקבים. וכן מתנה אשר יגנו חבר מון התבן.